

ਅੰਬੇਡਕਰਵਾਦ ਸਮਾਨਤਾ ਅਧਾਰਿਤ ਅਤੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦ ਅਸਮਾਨਤਾ ਅਧਾਰਿਤ ਵਿਵਸਥਾ, ਸਮਾਨਤਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਹੀ ਸਾਰੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਹੈ

(Google pay 91-9463601616 HARDIP SINGH STATE BANK OF INDIA ACCT NO-10566643658 . IFSC- SBIN0050773

ਹੜ੍ਹ ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੇਂਦਰ ਤੋਂ SDRF ਫੰਡ ਦੇ ਸਿਰਫ਼ 1582 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਆਏ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਆਫ਼ਤ ਰਾਹਤ ‘ਤੇ ਖਰਚੇ 649 ਕਰੋੜ

“ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ”
ਪਟਿਆਲਾ 11 ਸਤੰਬਰ
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਬਠਿੰਡਾ, 11 ਸਤੰਬਰ 2025: ਅੱਜ ਪੇਂਡੂ ਤੇ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਸੱਦੇ ਤਹਿਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਮਰਦ ਔਰਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦਫ਼ਤਰ ਅੱਗੇ ਹੜ੍ਹ ਪੀੜਤਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਰੇਹ ਭਰਪੂਰ ਧਰਨਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਧਰਨੇ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਸੂਬਾ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਲਛਮਣ ਸਿੰਘ ਸੇਵੇਵਾਲਾ, ਦਿਹਾਤੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸਭਾ ਦੇ ਸੂਬਾ ਆਗੂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਨੰਦਗੜ੍ਹ, ਪੰਜਾਬ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸਭਾ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਮਿੱਠੂ ਸਿੰਘ ਘੁੱਦਾ ਅਤੇ ਦਲਿਤ ਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਮੁਕਤੀ ਮੋਰਚਾ ਦੇ ਆਗੂ ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖਿਆਲੀ ਵਾਲਾ ਨੇ

ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ। ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਹੜ੍ਹ ਪੀੜਤਾਂ ਲਈ ਕੀਤੇ ਐਲਾਨਾਂ ਨੂੰ ਗੋਗਲੂਆਂ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਝਾੜਨ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਮਜ਼ਦੂਰ ਵਰਗ ਨੂੰ ਅੱਖੋਂ ਪਰੇਖੇ ਕਰਨ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਧਰਨੇ ਵਿੱਚ ਪੁੱਜੇ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਾਂਅ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ। ਮਜ਼ਦੂਰ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਹੜ੍ਹਾਂ ਤੇ ਬਾਰਸ਼ਾਂ ਕਾਰਨ ਜਾਨਾਂ

ਗੁਆਉਣ ਵਾਲੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ 25 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਤਬਾਹ ਹੋਏ ਘਰਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਉਸਾਰੀ ਲਈ 15 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ, ਟੁੱਟੀਆਂ ਕੰਮ ਦਿਹਾੜੀਆਂ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਮੌਸਮ ਵਿਭਾਗ ਦੀਆਂ ਚਿਤਾਵਨੀਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪੁਖਤਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ 'ਚ ਲਾਪ੍ਰਵਾਹੀ ਵਰਤਣ ਵਾਲੇ ਸਿਆਸੀ ਲੀਡਰਾਂ ਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਸਖ਼ਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਮਜ਼ਦੂਰ ਆਗੂਆਂ ਨੇ

ਆਖਿਆ ਕਿ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਦਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ 20 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਬੇਸ਼ੱਕ ਬੇਹੱਦ ਨਿਗੂਣੀ ਰਾਸ਼ੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਵਿਚ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਉੱਕਾ ਹੀ ਜ਼ਿਕਰ ਨਾ ਕਰਨਾ ਆਪ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਦਲਿਤ ਵਿਰੋਧੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦਾ ਮੂੰਹ ਬੋਲਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਇਹ ਵੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕਰਜ਼ਾ ਮੋੜਨ ਤੋਂ ਅਸਮਰਥ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ, ਔਰਤਾਂ ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਸਿਰ ਚੜ੍ਹੇ ਮਾਈਕਰੋ ਫਾਈਨਾਂਸ ਕੰਪਨੀਆਂ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਕਰਜ਼ੇ ਮੁਆਫ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਹੜ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨ ਨੁਕਸਾਨੇ ਸਕੂਲਾਂ, ਕਾਲਜਾਂ, ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਤੇ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਉਸਾਰੀ ਤੇ ਮੁਰੰਮਤ ਆਦਿ ਦੇ ਕੰਮ ਮਨਰੇਗਾ ਵਰਕਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣ।

ਮੰਤਰੀ ਹਰਪਾਲ ਚੀਮਾ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂਆਂ ‘ਤੇ ਕੀਤਾ ਤਿੱਖਾ ਹਮਲਾ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਆਪਣੀ ਘਟੀਆ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨੂੰ ਚਮਕਾਉਣਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ਰੂਰੀ, ਹਰਪਾਲ ਚੀਮਾ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਚੁਣੌਤੀ, ਕਿਹਾ- ਐਸਡੀਆਰਐਫ਼ ਫੰਡ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਾਲ-ਵਾਰ ਯੋਗਦਾਨ ਨੂੰ ਕਰੋ ਜਨਤਕ,, ਬਾਕੀ ਦਾ ਫੰਡ ਹੜ੍ਹ ਰਾਹਤ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ

“ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ”
ਪਟਿਆਲਾ 11 ਸਤੰਬਰ
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ (ਆਪ) ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਅੱਜ ਸੂਬਾ ਆਫ਼ਤ ਰਾਹਤ ਫੰਡ (ਐੱਸਡੀਆਰਐਫ਼) ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਫੈਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਝੂਠੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦਾ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਖੰਡਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਅਸਲ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅੰਕੜੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ।

ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਨੇ ਆਫ਼ਤ ਰਾਹਤ ਫੰਡ ‘ਤੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ ‘ਆਪ’ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਸ਼ਰਮੀ ਨਾਲ ਝੂਠ ਫੈਲਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੱਚਾਈ ਹੁਣ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ ਅਤੇ ਐੱਸਡੀਆਰਐਫ਼ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਤੇ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹਰ ਇੱਕ ਰੁਪਿਆ ਜਨਤਕ ਡੇਮੋਨ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਉਲਟ, ਜੋ ਧੋਖੇ ਅਤੇ ਧਿਆਨ ਭਟਕਾਉਣ ‘ਤੇ ਵਧਦੀ-ਫੁੱਲਦੀ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਚੀਮਾ ਨੇ 1 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2022 ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਐੱਸਡੀਆਰਐਫ਼ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਧਨ ਅਤੇ ਸੂਬੇ ਦੁਆਰਾ ਖਰਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਾਸ਼ੀ ਦਾ ਪੂਰਾ ਬਿਓਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ:

- 2022-23: ₹208 ਕਰੋੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ, ₹61 ਕਰੋੜ ਖਰਚ ਹੋਏ
- 2023-24: ₹645 ਕਰੋੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ, ₹420 ਕਰੋੜ ਖਰਚ ਹੋਏ
- 2024-25: ₹488 ਕਰੋੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ, ₹27 ਕਰੋੜ ਖਰਚ ਹੋਏ
- 2025-26: ₹241 ਕਰੋੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ, ₹140 ਕਰੋੜ ਖਰਚ ਹੋਏ
- 1 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2022 ਤੋਂ 10 ਸਤੰਬਰ, 2025 ਤੱਕ, ਪੰਜਾਬ

ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਐੱਸਡੀਆਰਐਫ਼ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੁੱਲ ₹1582 ਕਰੋੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ। ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ, ₹649 ਕਰੋੜ ਪੂਰੇ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਹਤ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ ਕਾਰਜਾਂ ‘ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਾਕੀ ₹933 ਕਰੋੜ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੜ੍ਹ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਸਹਾਇਤਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਚੱਲ ਰਹੇ ਅਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਰਾਹਤ ਕਾਰਜਾਂ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਚੀਮਾ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂਆਂ ‘ਤੇ ਪਲਟਵਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਲੋਕ ਕਦੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਲਈ ਖੜ੍ਹੇ ਨਹੀਂ ਹੋਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਨੈਤਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਲਾਭ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਬਦਨੀਤੀ ਵਾਲੀ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾ ਕੇ ਅਸਲ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਢੁਪਾ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਸੰਕਟ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

ਚੀਮਾ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਬਦਨੀਤੀ ਵਾਲੀ ਮੁਹਿੰਮ ਬੰਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਐੱਸਡੀਆਰਐਫ਼ ਬਾਰੇ ਝੂਠੀ ਕਹਾਣੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਜਾਇਜ਼ ਬਕਾਏ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਰੋਕ ਰੱਖਿਆ ਹੈ

ਹੜ੍ਹ ਪੀੜਤਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪੇਂਡੂ ਤੇ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਣਗੌਲਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼

“ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ”
ਪਟਿਆਲਾ 11 ਸਤੰਬਰ
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ,11 ਸਤੰਬਰ 2025: ਅੱਜ ਪੇਂਡੂ ਤੇ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਸੱਦੇ ‘ਤੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਮਰਦ ਔਰਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਥਾਈਂ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਤੇ ਐਸ ਡੀ ਐਮ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਅੱਗੇ ਹੜ੍ਹ ਪੀੜਤਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਰੇਹ ਭਰਪੂਰ ਧਰਨੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ।

ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਆਗੂ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਸੂਬਾ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਲਛਮਣ ਸਿੰਘ ਸੇਵੇਵਾਲਾ

ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਬਿਆਨ ਰਾਹੀਂ ਦਿੰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬਠਿੰਡਾ, ਫਰੀਦਕੋਟ, ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਡੀ ਸੀ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸ਼ਾਹਕੋਟ,ਫਿਲੌਰ , ਤਰਨਤਾਰਨ, ਬਾਬਾ ਬਕਾਲਾ, ਭਿੱਖੀਵਿੰਡ ਤੇ ਟਾਂਡਾ ਦੇ ਐਸ ਡੀ ਐਮ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਅੱਗੇ ਧਰਨੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਧਰਨੇ ਦਿੱਤੇ

ਜਾਣਗੇ। ਉਹਨਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਧਰਨਿਆਂ ਨੂੰ ਦਿਹਾਤੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸਭਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦਰਸ਼ਨ ਨਾਹਰ,ਪੇਂਡੂ ਮਜ਼ਦੂਰ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤਰਸੇਮ ਪੀਟਰ, ਪੰਜਾਬ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਸੂਬਾ ਵਿੱਤ ਸਕੱਤਰ ਹਰਮੇਸ਼ ਮਾਲੜੀ , ਕੁੱਲ ਹਿੰਦ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਨੂਰਪੁਰੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸਭਾ ਦੇ

ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਗਿਆਨ ਸੈਦਪੁਰੀ ਆਦਿ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ।

ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਹੜ੍ਹਾਂ ਵਰਗੀ ਭਿਆਨਕ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਸਮੇਂ ਵੀ ਜਿਥੇ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਐਲਾਨਾਂ 'ਚ ਮਜ਼ਦੂਰ ਵਰਗ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਤਕਰੇ ਭਰੀ ਨੀਤੀ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਉਥੇ ਹੜ੍ਹ ਪੀੜਤਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਪਹੁੰਚੇ ਕੁੱਝ ਜਾਤ ਹੰਕਾਰੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਮਜ਼ਦੂਰ/ ਦਲਿਤ ਸਮਾਜ ਪ੍ਰਤੀ ਘੋਰ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਉਹਨਾਂ ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਨਿਗੂਣੇ ਰਾਹਤ ਐਲਾਨਾਂ ਨੂੰ

ਪੀੜਤ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਕੋਝਾ ਮਜ਼ਾਕ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਵੱਖ ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ ‘ਤੇ ਧਰਨਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਮਜ਼ਦੂਰ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਾਂਅ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਸੌਂ ਕੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਹੜ੍ਹਾਂ ਤੇ ਬਾਰਸ਼ਾਂ ਕਾਰਨ ਜਾਨਾਂ ਗੁਆਉਣ ਵਾਲੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ 25 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਮੁਆਵਜ਼ਾ

ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਤਬਾਹ ਹੋਏ ਘਰਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਉਸਾਰੀ ਲਈ 15 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਮਜ਼ਦੂਰ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਟੁੱਟੀਆਂ ਕੰਮ ਦਿਹਾੜੀਆਂ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਪਰਿਵਾਰ ਪੰਜਾਹ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਮੌਸਮ ਵਿਭਾਗ ਦੀਆਂ ਚਿਤਾਵਨੀਆਂ

ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪੁਖਤਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ 'ਚ ਲਾਪ੍ਰਵਾਹੀ ਵਰਤਣ ਵਾਲੇ ਸਿਆਸੀ ਲੀਡਰਾਂ ਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਸਖ਼ਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਮਜ਼ਦੂਰ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਹ ਦੇ ਕਰੀਬ ਮਨੁੱਖੀ ਜਾਨਾਂ ਜਾਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਘਰਾਂ, ਪਸ਼ੂਆਂ ਤੇ ਫਸਲਾਂ ਆਦਿ ਦੇ ਹੋਏ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਲਈ ਸਰਕਾਰਾਂ ਤੇ ਉੱਚ ਅਫ਼ਸਰਸ਼ਾਹੀ ਪੂਰੀ

ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕਰਜ਼ਾ ਮੋੜਨ ਤੋਂ ਅਸਮਰਥ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ, ਔਰਤਾਂ ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਸਿਰ ਚੜ੍ਹੇ ਮਾਈਕਰੋ ਫਾਈਨਾਂਸ ਕੰਪਨੀਆਂ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਕਰਜ਼ੇ ਮੁਆਫ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਹੜ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨ ਨੁਕਸਾਨੇ ਸਕੂਲਾਂ, ਕਾਲਜਾਂ, ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਤੇ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਉਸਾਰੀ ਤੇ ਮੁਰੰਮਤ ਆਦਿ ਦੇ ਕੰਮ ਮਨਰੇਗਾ ਵਰਕਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣ।

ਡਾ. ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਮਲੇਟ ਸ਼ਹਿਰ ‘ਚ ਭਾਰੀ ਬਾਰਿਸ਼ ਨਾਲ ਹੋਏ ਘਰਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਪੁਰਤੀ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਫੌਰੀ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ

ਭਾਰੀ ਬਾਰਿਸ਼ ਨਾਲ ਡਿੱਗੀਆਂ ਛੱਤਾਂ ਦੀ ਗਿਰਦਾਵਰੀ ਕਰਵਾ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਜਲਦ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਹੋਰ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ: ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ

“ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ”
ਪਟਿਆਲਾ 11 ਸਤੰਬਰ
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰੀ ਮੀਂਹ ਕਰਕੇ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਜਾਇਜ਼ੇ ਲਈ ਮਲੇਟ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਾਰਡਾਂ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲਿਆ। ਬਾਰਿਸ਼ ਕਾਰਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਘਰਾਂ ਦੀਆਂ ਛੱਤਾਂ ਡਿੱਗੀਆਂ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਘਰਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਮੌਕੇ ‘ਤੇ ਹੀ ਖੁਦ ਪੈਸੇ ਦੇ ਕੇ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿੱਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਪਰਲੇ ਹਿਸਿਆਂ ਵਿਚ

ਬਾਰਿਸ਼ਾਂ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੱਧਰ ਘਟਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਰਾਹਤ ਵਾਲੀ ਖਬਰ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਲਗਾਤਾਰ ਮਲੇਟ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਵਾਰਡਾਂ ਅਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਹਨ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਾਰ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਿਛਲੀ ਦਿਨੀ ਹੋਈ ਭਾਰੀ ਬਾਰਿਸ਼ ਦੌਰਾਨ

ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਮੈਨੂੰ ਮਲੇਟ ਹਲਕਾ ਵਾਸੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸੁਨੇਹੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਾਰਡਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਦੀਆਂ ਛੱਤਾਂ ਡਿੱਗੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਜਾਣਿਜਾ ਲੈਂਦਿਆਂ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਭਰਪਾਈ

ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ ਤੇ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਫੰਡ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਸਮੂਹ ਨਗਰ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਿਵਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਸਮੱਸਿਆ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹਰ ਸੰਭਵ ਮਦਦ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਤਰੁਨਪ੍ਰੀਤ ਸੌਂਦ ਨੇ ਸਮਰੱਥ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਹੜ੍ਹ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਪਿੰਡਾਂ ਲਈ ਕੁੱਝ ਫੰਡ ਦੇਣ ਦੀ ਕੀਤੀ ਅਪੀਲ

ਕਿਹਾ : ਹੜ੍ਹ ਪੀੜਤ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ ਇਹ ਕਦਮ ਕਰੇਗਾ ਹਮਦਰਦੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ

“ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ”
ਪਟਿਆਲਾ 11 ਸਤੰਬਰ
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਪੰਚਾਇਤ ਮੰਤਰੀ ਤਰੁਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਸੌਂਦ ਨੇ ਹੜ੍ਹ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਹਤ ਦੇ ਕਾਰਜ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਮਦਦ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਆਏ ਹੜ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਪਿੰਡ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਤੁਰੰਤ ਰਾਹਤ

ਕਾਰਜ ਲੋੜੀਂਦੇ ਹਨ। ਹੜ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕਠਾ ਹੋਇਆ ਮਲਬਾ, ਗਾਰਾ ਤੇ ਮਰੇ ਹੋਏ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਡਿਸਪੋਜਲ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਿਆਂ ਨੂੰ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਕਾਰਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਕਰਵਾਈ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਕੋਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਗ੍ਰਹਿਣ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਦੀ

ਰਾਸ਼ੀ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿੱਚ ਐਫ.ਡੀ. ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਫੰਡ ਹੜ੍ਹ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਹਤ ਕਾਰਜਾਂ ਲਈ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ ਕਦਮ ਹੜ੍ਹ ਪੀੜਤ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਮਾਨਵਤਾਵਾਦੀ ਆਧਾਰ ‘ਤੇ ਇਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਦਮ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਹੜ੍ਹ ਪੀੜਤ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ ਪੰਚਾਇਤਾਂ

ਜ਼ਮੀਨ ਗ੍ਰਹਿਣ ਹੋਣ ਦੇ ਇਵਜ਼ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਰਾਸ਼ੀ ਦੀ ਐਫ.ਡੀ. ਵਿੱਚ ਪਈ ਰਕਮ ਵਿੱਚੋਂ ਮੂਲ ਰਾਸ਼ੀ ਦਾ 5 ਫੀਸਦੀ ਹਿੱਸਾ ਹੜ੍ਹ ਰਾਹਤ ਕਾਰਜਾਂ ਲਈ ਦੇਣ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ NCC ਕੈਡਿਟਾਂ ਨੇ ਸਿਰਜਿਆ ਇਤਿਹਾਸ, ਲਗਾਤਾਰ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਜਿੱਤੀ ਕੌਮੀ ਚੈਂਪੀਅਨਸ਼ਿਪ

“ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ”
ਪਟਿਆਲਾ 11 ਸਤੰਬਰ
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਇਤਿਹਾਸਕ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਰਕੇ ਸੂਬੇ ਦਾ ਮਾਣ ਵਧਾਉਂਦਿਆਂ PUNJAB ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਐਨ.ਸੀ.ਸੀ. ਦੇ ਕੈਡਿਟਾਂ ਨੇ ਲਗਾਤਾਰ ਦੂਜੇ ਸਾਲ (2024 ਅਤੇ 2025) ਵੱਕਾਰੀ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਥਲ ਸੈਨਿਕ ਕੈਪ (ਏ.ਆਈ. ਟੀ.ਐਸ.ਸੀ.) ਸੀਨੀਅਰ

ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਚੈਂਪੀਅਨਸ਼ਿਪ ਜਿੱਤ ਕੇ ਇਤਿਹਾਸ ਰਚ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਬੇਮਿਸਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਕੈਡਿਟਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਸ. ਹਰਜੋਤ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲਗਾਤਾਰ ਦੂਜੀ ਜਿੱਤ ਸਾਡੇ ਐਨ.ਸੀ.ਸੀ. ਕੈਡਿਟਾਂ ਦੇ ਅਡੋਲ ਇਰਾਦੇ, ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੈਡਿਟਾਂ (ਪੀ. ਐਚ.ਐਚ.ਪੀ. ਐਂਡ ਸੀ.) ਨੇ

ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਅਤੇ ਕਰਨਾਟਕ ਵਰਗੇ ਵੱਡੇ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਸਮੇਤ 16 ਤੋਂ ਵੱਧ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟਾਂ ‘ਤੇ ਜਿੱਤ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਨਵਾਂ ਕੌਮੀ ਰਿਕਾਰਡ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਜਿੱਤ ਸਿਰਫ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬਲਕਿ ਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਤੀ ਭੁੱਖੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੈਡਿਟਾਂ ਨੇ ਸਮਾਜ

ਲਈ ਔਖੀ ਘੜੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਆਪਣਾ ਲੋਹਾ ਮਨਵਾਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਪੋਸ਼ਨ ਸਿੱਧੂਰ ਦੌਰਾਨ ਬੇਮਿਸਾਲ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਆਏ ਭਿਆਨਕ ਹੜ੍ਹਾਂ ਦੌਰਾਨ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਮੋਢੇ ਨਾਲ ਮੋਢਾ ਜੋੜ ਕੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਤੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ 27 ਹਥਿਆਰ ਬਰਾਮਦ; ਦੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ

“ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ”
ਪਟਿਆਲਾ 11 ਸਤੰਬਰ
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸੂਬਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਚਲਾਈ ਮੁਹਿੰਮ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵੱਡੀ ਸਫਲਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਾਊਂਟਰ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ (ਸੀਆਈ) ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਨੇ ਸਟੇਟ ਸਪੈਸ਼ਲ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸੈੱਲ (ਐਸਐਸਓਸੀ) ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਰਹੱਦ ਦੇ ਨੇੜੇ ਸਰਹੱਦ ਪਾਰੋਂ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸੰਗਠਿਤ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਦੇ ਮਾਡਿਊਲ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 27 ਆਧੁਨਿਕ .30 ਬੋਰ ਪਿਸਤੌਲਾਂ ਅਤੇ 470 ਜ਼ਿੰਦਾ ਕਾਰਤੂਸਾਂ ਨਾਲ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਸਪਲਾਇਰਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅੱਜ ਇੱਥੇ ਪੁਲਿਸ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ

(ਡੀਜੀਪੀ) ਪੰਜਾਬ ਗੌਰਵ ਯਾਦਵ ਨੇ ਦਿੱਤੀ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਮੰਗਲੀ, ਵਾਸੀ ਤੇਜਾ ਰਹੇਲਾ, ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ, ਅਤੇ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ, ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਮੁਹਾਰ ਜਮਸ਼ੇਰ, ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਡੀਜੀਪੀ ਗੌਰਵ ਯਾਦਵ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਇਹ ਵੱਡੀ ਖੋਪ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਇੱਕ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸੰਸਥਾ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਗਿਰੋਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ

ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਦੇਸ਼ੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹੈਂਡਲਰਾਂ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ‘ਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਮੂਹਾਂ ਦੇ ਸੰਚਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਡੀਜੀਪੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਮਾਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਤਸਕਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਸਾਂਝੇ ਕਰਦਿਆਂ ਏਆਈਜੀ ਸੀਆਈ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਗੁਰਮੇਵਕ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਜਾਣਕਾਰੀ ‘ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਸੀਆਈ

ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਅਤੇ ਐਸਐਸਓਸੀ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਦੀਆਂ ਪੁਲਿਸ ਟੀਮਾਂ ਨੇ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੁਪਤ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਚਲਾਇਆ। ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਾੜ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪਿੰਡ ਮੁਹਾਰ ਜਮਸ਼ੇਰ ਤੋਂ ਦੇ ਸ਼ੱਕੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ .30 ਬੋਰ ਦੇ 27 ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਜ਼ਖੀਰੇ ਅਤੇ 470 ਜ਼ਿੰਦਾ ਕਾਰਤੂਸਾਂ ਨਾਲ ਕਾਬੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਏਆਈਜੀ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਪਛਾਣ, ਭੂਮਿਕਾ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਵਿਆਪਕ ਨੈੱਟਵਰਕ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਜਾਂਚ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕੇਸ ਥਾਣਾ ਐਸਐਸਓਸੀ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਵਿਖੇ ਅਸਲਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਤਹਿਤ ਐਫਏਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 16 ਮਿਤੀ 11-09-2025 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਤੋਂ ਮਿਲੀ ਛੁੱਟੀ

“ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ”
ਪਟਿਆਲਾ 11 ਸਤੰਬਰ
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੂੰ ਵੀਰਵਾਰ ਦੀ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਮੋਹਾਲੀ ਦੇ ਫੋਰਟਿਸ ਹਸਪਤਾਲ ਤੋਂ ਛੁੱਟੀ ਮਿਲ ਗਈ ਹੈ। ਛੁੱਟੀ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਮਾਨ ਲਗਭਗ ਸਾਢੇ ਚਾਰ ਵਜੇ ਹਸਪਤਾਲ ਤੋਂ ਆਪਣੇ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਸਥਿਤ ਘਰ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਹੋਏ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਵੱਲੋਂ ਮੀਡੀਆ ਨਾਲ ਕੋਈ ਗੱਲਬਾਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਬਲਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿਰਫ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਹੀ ਸਭ ਨੂੰ ਫਤਿਹ ਬੁਲਾਈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਬੁਖਾਰ ਅਤੇ ਇਨਫੈਕਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪੀੜਤ

ਸਨ। ਜਿਸ ਦੇ ਚਲਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੋਹਾਲੀ ਦੇ ਫੋਰਟਿਸ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਭਰਤੀ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਸਥਿਤ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਉੱਤੇ ਹੀ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪਰ ਸਿਹਤ ‘ਚ ਸੁਧਾਰ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਚਲਦਿਆਂ ਲੰਘੇ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫੋਰਟਿਸ ਹਸਪਤਾਲ

ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅੱਜ ਤੰਦਰੁਸਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਤੋਂ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਕਤਲ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਰਸ਼ਪ੍ਰੀਤ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੁਣਾਈ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ, 40 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵੀ ਲਗਾਇਆ

“ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ”
ਪਟਿਆਲਾ 11 ਸਤੰਬਰ
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

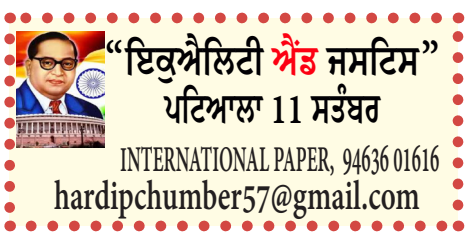
ਮੋਹਾਲੀ : ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਕਤਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ‘ਚ ਦੋਸ਼ੀ ਰਸ਼ਪ੍ਰੀਤ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਤਹਿਤ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ‘ਤੇ 40 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵੀ ਲਗਾਇਆ ਹੈ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਨਵੰਬਰ 2022 ਵਿੱਚ ਮੋਹਾਲੀ ਦੇ ਇੱਕ ਪੀ.ਜੀ. ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਨੌਜਵਾਨ ਲੜਕੀ

ਅਚਾਨਕ ਲਾਪਤਾ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਲਾਪਤਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਉਸ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਸੋਹਾਣਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤਾਲਾਬ ਨੇੜਿਓਂ ਬਰਾਮਦ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੋਹਾਣਾ ਥਾਣੇ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਲੜਕੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ

‘ਤੇ ਅਣਪਛਾਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਅਤੇ 34 ਤਹਿਤ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਰਸ਼ਪ੍ਰੀਤ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ‘ਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਦਾਲਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਮੁਕੱਦਮਾ ਪੱਖ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 8 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਮੋਹਾਲੀ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਸ਼ਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨ ਸਮੇਤ ਕਤਲ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਤਲ ਦੇ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਰਸ਼ਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਹੈ।

ਸਾਡੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਹਾਲੇ ਬਾਕੀ ਹੈ- ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ

ਇੰਜੀ. ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਚੁੰਬਰ

ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ
ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ

1935 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇੰਡੀਅਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ 1937 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਅੱਧੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਅਤੇ ਚਤੁਰਵਰਨ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ 7 ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਏ ਅਤੇ ਮੰਤਰੀ, ਵਿਧਾਇਕ ਬਣੇ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਆਦਿ ਵੀ ਬਣਨ ਲੱਗੇ। ਹੁਣ ਸ਼ਾਸਨ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਭਾਰਤ ਚਤੁਰਵਰਨ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਗੁਲਾਮ ਮੰਨਦੇ ਸਨ। 1947 ਵਿੱਚ ਸੱਤਾ ਬਦਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਵਰਗ ਨੂੰ ਲਗਭਗ ਉਹ ਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਕੁੱਝ ਲਾਭ ਹੋਇਆ ਜਿਹੇ ਜਿਹਾ ਲਾਭ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸ਼ਾਸਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਚਤੁਰਵਰਨ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਵਰਗ ਦੇ ਲੋਕ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਮੰਤਰੀ, ਵਿਧਾਇਕ, ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਹ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਵਰਗ ਨੂੰ ਬਣਦਾ ਹੱਕ ਦਿਵਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਕੁੱਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ।

“ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਵਰਾਜ ਦਾ ਮੁੱਦਾ”

ਦਾ ਅੱਗੇ ਦਾ ਭਾਗ

17. ਮੈਂ ਸਾਈਮਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਦਲਿਤ ਵਰਗ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਨੂੰ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੋੜ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਸੰਸਦ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ

ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਗਿਆਨ ਦੀ ਘਾਟ। ਅਤੇ ਉਸ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥਾ ਹੋਵੇਗੀ, ਤਾਂ ਬੰਬਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਅਬ੍ਰਾਹਮਿਕ ਅਤੇ ਸਿੱਧੀ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਸੀ, ਮੈਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸੰਸਦ ‘ਚ ਘੱਟ ਹੀ ਮੂੰਹ ਖੋਲ੍ਹਿਆ, ਘੱਟ ਹੀ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਦਲਿਤ ਵਰਗ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚੋਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸਕਣਗੇ। ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਦਲਿਤ ਵਰਗ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਲੋੜ ਕਿਉਂ ਪਈ ਇਹ ਮੇਰੀ ਸਮਝ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਈਮਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਸਾਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਆਪਣੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਚੁਣਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਅਸੀਂ ਖੁਦ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹਾਂ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਇਹ ਸਾਡੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ।

18. ਕੇਂਦਰੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੇ ਗਠਨ ਬਾਰੇ ਸਾਈਮਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਾਰੇ ਤੁਹਾਡੀ ਕੀ ਰਾਏ ਹੈ, ਦੇਖੋ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਤੇ ਸੂਬੇ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਤਰੀਕਾ ਸਿੱਧੇ ਵੰਗ ਨਾਲ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਸਾਈਮਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੂਬਾਈ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੀ ਚੋਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਚੋਣ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਸੂਬਾਈ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੁੱਥਬੀ ਰਾਜ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਮੈਂ ਸਾਈਮਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਸੌਂਪਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਈ ਸਾਰੇ ਨੁਕਸ ਗਿਣਵਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਪਰ ਜਿਸ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਾਈਮਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਇਹ ਯੋਜਨਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਹੂਲਤਾਂ ਅਤੇ ਅਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਆਜ਼ਾਦ ਚੋਣ ਹਲਕਿਆਂ ਜਾਂ ਸਾਂਝੇ ਚੋਣ ਹਲਕਿਆਂ ਦਾ ਸਵਾਲ ਟਾਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੂਸਰੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੇਹਰੀ ਵੋਟਿੰਗ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। (ਇੱਕ ਸੂਬਾਈ ਅਸੈਂਬਲੀ ਲਈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਲਈ) ਤੀਜੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੁਚਾਰੂ ਧੜੇ ਦਾ ਰੂਪ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਦੇਖੀਏ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀਆਂ-ਕਿਹੜੀਆਂ ਅਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਪਰਕ ਵਿਚ

ਰੁਕਾਵਟ ਆਉਣ ਦੀ ਸੰਭਵਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕਤਾ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ‘ਤੇ ਅਸਰ ਪਵੇਗਾ, ਇਹ ਰੁਕ ਜਾਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਤੀ ਜੋ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਮਿਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿਚ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਫਰਜ਼ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਭਾਵੇਂ ਸੰਤੁਲਨ ਸਹੂਲਤ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਸੰਤੁਲਨ ਅਸੁਵਿਧਾ ਵੱਲ ਝੁਕਿਆ ਹੋਵੇ ਪਰ ਕੇਂਦਰੀ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਸਾਈਮਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਥਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਲੱਭਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸਦੇ ਸਹੀ ਸਥਾਨ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਬਾਕੀ ਹਨ। ਕੀ ਉਹ ਸਕੀਮ ਕੇਂਦਰੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਭਾ ਲਈ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ?

ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਕੀਮ ਦੇਵਾਂ ਥਾਵਾਂ ‘ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਅਸਿੱਧੇ ਚੋਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪਹਿਲੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਵੋਟਰ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਵਾਰ ਵੋਟ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹੱਤਵ ਹੈ। ਇਹ ਸਕੀਮ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖ ਕੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦੇ ਵਾਰ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਦੋ ਸਭਾਵਾਂ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੇਕਰ ਚੋਣ ਦਾ ਇਹ ਤਰੀਕਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ‘ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਰਾਜ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਚੁਣਨ ਦਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਰਸਤਾ ਨਹੀਂ ਬਚਦਾ।

ਅੱਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੀ ਰਚਨਾ ਦਾ ਢੰਗ ਬਹੁਤ ਮਾੜਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਸਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਮੁੜ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਸਦਾ ਲਈ ਉਸੇ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਅੱਜ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਸਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਿਰਫ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲਈ ਸਿੱਧੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਪਣਾਈ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਅਸਿੱਧੇ ਚੋਣਾਂ ਰਾਹੀਂ ਰਾਜ ਸਭਾ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਇਹ ਚੋਣਾਂ ਸੂਬਾਈ ਅਸੈਂਬਲੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਤੁਲਿਤ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਢੁਕਵਾਂ ਹੱਲ ਹੈ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਵੀ ਰਸਤਾ ਤੈਅ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਪਰ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਦਲਿਤ ਵਰਗ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਲਈ ਸਿਰਫ ਅਸਿੱਧਾ ਤਰੀਕਾ ਹੀ ਸੌਖਾ ਸਾਬਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਰੀਏ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਦੇਖਾਂਗੇ ਕਿ ਇਹ ਸਾਡੇ ਲਈ ਜ਼ਿਆਦਾ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੈ।

19. ਸੂਬਾਈ ਅਸੈਂਬਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦਲਿਤ ਵਰਗ ਦੀ ਹੋਂਦ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੈ। 1919 ਦੀ ਸਾਊਥਰੇ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵੀ ਉਸ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹ ਗਲਤੀਆਂ ਅਜੇ ਵੀ ਉਹੀ ਹਨ। 1923 ਵਿੱਚ ਬਣੀ ਮੁਦੱਈਮਾਨ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਦਲਿਤ ਵਰਗ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਿੰਨੀ ਘੱਟ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਥੇ ਅਤੇ ਉਥੇ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਜੋੜਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਕੋਈ ਠੋਸ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕੇ ਗਏ। ਅਛੁਤ ਵਰਗ, ਆਪਣੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਸਰਕਾਰੀ ਵਰਗ ਦੀ ਮਦਦ ‘ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਰਹਿਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਤਜਰਬੇ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਨੌਕਰਸ਼ਾਹ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਦੇ ਵੀ ਸ਼ੁਭਚਿੰਤਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਉਸਦੀ ਮਦਦ ਉਸਦੇ ਆਪਣੀ ਦੋਸਤੀ ਅਤੇ ਹਿੱਤਾਂ ‘ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਬੜੇ ਅਫਸੋਸ ਨਾਲ ਦੱਸਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਫਸਰ ਵਰਗ ਨੇ ਦਲਿਤ ਵਰਗ ਤੋਂ ਜਿੰਨਾ ਕੁਝ ਲਿਆ ਹੈ ਉਸ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਘੱਟ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਜੇ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਦਲਿਤ ਵਰਗ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਅਜਿਹੀ ਮਦਦ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਜੇਕਰ ਹਰ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਸਹੀ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿਚ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਦਲਿਤ ਵਰਗ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦੀ? ਸਾਈਮਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਸੂਬਾਈ ਅਸੈਂਬਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦਲਿਤ ਵਰਗ ਲਈ ਕਿਹੜਾ ਅਨੁਪਾਤ ਸੁਝਾਇਆ ਹੈ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਰਾਖਵੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਲਿਤ ਵਰਗ ਦੀ ਅਬਾਦੀ ਦਾ ਤਿੰਨ-ਚੌਥਾਈ ਉਸ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਹੋਰ

ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਅਬਾਦੀ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਹੋਰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾਈਮਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਵੀ ਦੇਖੋ। ‘ਲਖਨਊ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿਚ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਭਾਰੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਹਰਾ ਕੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਭਾਰਤੀ ਈਸਾਈਆਂ, ਐਂਗਲੋ ਇੰਡੀਅਨਾਂ, ਯੂਰਪੀਅਨਾਂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਬਾਦੀ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਕੇਲ ਬਰਾਬਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਧੂ ਸੀਟਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਾਸੰਗ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਸਰਾਸਰ ਧੋਖਾ ਹੈ। ਕੀ ਇਹ ਧੋਖਾਧੜੀ ਨਹੀਂ ਹੈ? ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਸਮਾਜ ਨਾਲ ਜੋ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਵਿੱਚ ਘਿਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਨਾਲ ਉਦਾਰਤਾ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਕਰੋ, ਪਰ ਕੀ ਇਹ ਵੀ ਸਹੀ ਸਲੂਕ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ? ਭਾਰਤ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਵੀ ਦਲਿਤ ਵਰਗ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਅਬਾਦੀ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਕੇ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

20. ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਦਲਿਤ ਵਰਗ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਖੋਲ੍ਹੇ ਗਏ। 1921 ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਅਬਾਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ‘ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਪੁਨਰਗਠਨ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਵੀ ਦਲਿਤ ਵਰਗ ਨੂੰ ਉਥੇ ਦਾਖਲਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। 1926 ਤੱਕ 150 ਮੈਂਬਰੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸੀਟ ਦੇ ਕੇ ਦਲਿਤ ਵਰਗ ਦਾ ਪੱਖ ਪੂਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਲਈ ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਅਜੇ ਵੀ ਬੰਦ ਹਨ। ਸਾਈਮਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਕੇਂਦਰੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿੱਚ ਦਲਿਤ ਵਰਗ ਨੂੰ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਉਪਰਾਲੇ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਪਰ ਇਸ ਦੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਸਿਰਫ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਰਹੀਆਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਤੱਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚੀਆਂ। ਇਸ ਥੋੜੀ ਜਿਹੀ ਹਮਦਰਦੀ ਲਈ ਮੈਂ ਉਸ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰਗੁਜ਼ਾਰ ਹਾਂ, ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵੀ ਹੈ। ਸਾਈਮਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚਕਾਰ

ਸਿਆਸਤ ਦੀ ਹਿੱਕ ਤੇ ਗੋਡਾ ਰੱਖ ਕੇ ਸ਼ੇਰਨੀ ਬਣੀ ਦਲਿਤ ਬੱਚੀ ਪੁਲਿਸ ਤੋਂ ਲੈਕੇ ਹਟੀ ਇਨਸਾਫ

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇੱਕ ਦਲਿਤ ਪ੍ਰੀਵਾਰ ਦੀ ਧੀ ਅ ਨੇ ਧਮਕੀਆਂ ਅਤੇ ਦਬਕਿਆਂ ਨੂੰ ਠੇਕਰ ਮਾਰਦਿਆਂ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਬੇਰਹਿਮੀ ਭਰੇ ਧੱਕੇ ਦਾ ਅਦਾਲਤ ਰਾਹੀਂ ਇਨਸਾਫ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ‘ਚ ਸਫਲਤਾ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਈ ਹੈ। ਮਾਮਲਾ 3 ਮਾਰਚ, 2013 ਨੂੰ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਦੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਸੜਕ ‘ਤੇ ਸਥਿਤ ਇੱਕ ਪੈਲੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਔਰਤ ਨਾਲ ਸ਼ਰੇਆਮ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕਪੜੇ ਤੱਕ ਪਾੜ ਦੇਣ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਹਾਕਮ ਧਿਰ ‘ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ’ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਮਨਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲਾਲਪੁਰਾ ਸਮੇਤ 11 ਜਣਿਆਂ ਨੂੰ ਤਰਨਤਾਰਨ ਅਦਾਲਤ ਨੇ

ਲੜਕੀ ਦੀ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਪੁਰਾਣੀ ਫੋਟੋ

ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹੈ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 12 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਜਾਏਗੀ ਹੈ। ਦੇਸ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ ਛੇ ਪੁਲਿਸ ਕਰਮੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਚੋਂ ਇੱਕ ਦੀ ਅਦਾਲਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਮੌਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਮਲਾ ਕੁੱਝ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਕਿ ਘਟਨਾ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਪੀੜਤਾ ਹਰਬਿੰਦਰ ਕੌਰ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਰੋਡ ਤੇ ਸਥਿਤ ਇੱਕ ਪੈਲੇਸ ਦੇ ਬਾਹਰ ਖਲੋਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਤੱਤਕਾਲੀ ਟੈਕਸੀ ਡਰਾਈਵਰ ਮਨਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲਾਲਪੁਰਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ

ਦਲਿਤ ਵਰਗ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਤ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਤੋਂ ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਹੱਲਾ ਮਚਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਦਲਿਤ ਵਰਗ ਦੀ ਅਬਾਦੀ ਸਿੱਧੀ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਅੰਕੜਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਦੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅੰਕੜਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਾਈਮਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਦਲਿਤ ਵਰਗ ਦੀ ਅਬਾਦੀ ਪ੍ਰਤੀ ਸੌ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ 20 ਮੰਨੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਾਈਮਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਤਾਰਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਸੀਟਾਂ ਦੇਣ ਵੇਲੇ 100 ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਅੱਠ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀਟਾਂ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਦਸਿਤ ਵਰਗ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੀ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

21. ਮੈਂ ਇਹ ਸਮਝਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਈਮਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸਾਡੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਲੋੜਾਂ ਦਾ ਇਹ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਘੱਟ ਕਿਉਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ? ਤੁਹਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਇੱਕ ਤੋਂ ਇਹ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਸਾਈਮਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਲਿਤ ਵਰਗ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਨਿਆਂਪੂਰਨ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਵੀ ਨਿਭਾਵੇ। ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਾ ਨਿਭਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅੱਜ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਗਿਆਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹੜੇ ਅਧਿਕਾਰ ਮਿਲ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਸਮੇਂ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਤੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਲਿਤ ਵਰਗ ਦੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਅਸੀਮ ਹੈ। ਉਹ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਰਾਜ ਨੂੰ ਨਾਂ ਹੀ ਸਿਰਫ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਨਕਲੀ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦਲਿਤਾਂ ਦੀ ਬੇਸਹਾਰਾ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੀ ਦਲਿਤਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨਾਲ ਵਧੇਰੇ ਉਦਾਰਤਾ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਕੁੱਟਮਾਰ ਸਬੰਧੀ ਵੀਡੀਓ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਤੇ ਵਾਇਰਲ ਹੋ ਗਈ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਮਜਬੂਰੀਵੱਸ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਪਿਆ।

ਕੇਸ ਦਰਜ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੀੜਤਾ ਦੀ ਜਿੰਦਗੀ ਨੇ ਭਿਆਨਕ ਮੋੜ ਲੈ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਮਲਾ ਵਾਪਿਸ ਲੈਣ ਲਈ ਦਬਾਅ ਪਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਧਮਕੀਆਂ ਮਿਲਣ ਲੱਗ ਪਈਆਂ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਸਖਤ ਹਦਾਇਤਾਂ ਆਉਣ ਪਿੱਛੋਂ ਮਾਮਲਾ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਅਦਾਲਤ ‘ਚ ਪੁੱਜ ਗਿਆ। ਪੀੜਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ 12 ਸਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਡਰਾਉਣੇ ਸੁਫਨੇ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਰਹੇ ਕਿਉਂਕਿ ਹਰ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰੀਵਾਰ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ

ਬਾਕੀ ਖਬਰ6 ਪੇਜ ਤੇ

ਮਨਰੇਗਾ ਵਰਕਰ ਯੂਨੀਅਨ ਵੱਲੋਂ ਮਾਨਸਾ ਵਿਖੇ ਰੋਸ ਧਰਨਾ, ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਮੰਗ ਪੱਤਰ

“ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ” ਪਟਿਆਲਾ 11 ਸਤੰਬਰ
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਮਾਨਸਾ 11 ਸਤੰਬਰ (ਆਤਮਾ ਸਿੰਘ ਪਮਾਰ) ਦਲਿਤ ਦਾਸਤਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਸੂਬਾਈ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਜਗਸੀਰ ਸਿੰਘ ਸੀਰਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਮਾਨਸਾ ਵਿਖੇ ਡੀ.ਸੀ. ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਵੱਖੋ ਵੱਖ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਆਏ ਮਨਰੇਗਾ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੇ ਮਨਰੇਗਾ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਅਤੇ ਲੰਬੀ ਬਾਰਸ਼ ਕਾਰਨ ਗਰੀਬ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਹੋਏ ਘਰਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਲੈਣ ਲਈ ਰੱਖੇਗੀ ਗਏ ਰੋਸ ਧਰਨੇ ‘ਚ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਕਾਰਕੁੰਨਾਂ ਅਤੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਿਰਕਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਧਰਨੇ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸੀਰਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਆਏ ਭਿਆਨਕ ਹੜ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੰਤਾਪ ਭੋਗ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਜਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਪਾਸ ਤਕਰੀਬਨ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਵਾਸ ਯੋਜਨਾ ਅਧੀਨ ਫਾਰਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਮਕਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਫੋਟੋਆਂ, ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਆਦਿ ਸਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਠੋਸ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕੇ ਗਏ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅਨੇਕਾਂ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ

ਦੀਆਂ ਛੱਤਾਂ ਡਿੱਗ ਪਈਆਂ। ਅਤੇ ਕਈ ਮਜ਼ਦੂਰ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਛੱਤਾਂ ਹੇਠ ਆ ਕੇ ਦਮ ਤੋੜ ਗਏ। ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਪਾਸ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰੇ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਹੜ੍ਹ ਪੀੜਤ ਇਲਾਕਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਵਾਸ ਯੋਜਨਾ ਅਧੀਨ ਤੁਰੰਤ ਫੰਡ ਜਾਰੀ ਕਰਵਾ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ਪਹਿਲ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਅਤੇ ਮਨਰੇਗਾ ਕਿਰਤੀਆਂ ਤੋਂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਕਿਰਤੀ ਵਰਗ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਕਾਨ ਪਹਿਲ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਬਣਾਏ ਜਾਣ। ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਮਨਰੇਗਾ ਦਾ ਕੰਮ ਲਗਭਗ ਬੰਦ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੱਕੇ ਖਾਲਾਂ ਦੀ ਸਫਾਈ, ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਸਫਾਈ ਵਾਟਰ ਵਰਕਸ ਦੀ ਸਫਾਈ ਅਤੇ ਨਹਿਰੀ ਮਹਿਕਮੇ ਦੇ ਕੰਮ ਅਤੇ ਛੱਪੜਾਂ ਦੀ ਪੁਟਾਈ 5 ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇੱਕੋ ਵਾਰੀ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਚਿੰਠੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਮਨਰੇਗਾ ਐਕਟ ਮੁਤਾਬਿਕ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ 100 ਦਿਨ ਦਾ ਕੰਮ ਦੇਣਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਮਨਰੇਗਾ ਮਜ਼ਦੂਰ ਖ਼ਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਬੇਜ਼ਮੀਨੇ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਸਰਕਾਰ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਮਨਰੇਗਾ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਮਨਰੇਗਾ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਮਜ਼ਦੂਰ ਭੁਖਮਰੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਣ ਦੀ ਕਗਾਰ ‘ਤੇ ਚਲੇ ਜਾਣਗੇ। ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਦਬਾਅ ਸਦਕਾ ਧਰਨੇ ਵਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਲੈਣ ਲਈ ਐਸ.ਡੀ. ਐਮ. ਕਾਲਾ ਰਾਮ ਕਾਂਸਲ ਪਹੁੰਚੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਿਵਾਇਆ ਜੋ ਮੰਗਾਂ ਜਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਮਾਨਸਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਉਪਰ ਫੌਰੀ ਤੌਰ ਤੇ ਐਕਸ਼ਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੰਗਾਂ ਉੱਪਰ ਭੇਜਣ ਦਾ ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਿਵਾਇਆ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਧਰਨੇ ਵਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਹੀ ਮਨਰੇਗਾ ਵਾਲੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕੰਮ ਵਾਲੀਆਂ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਏ.ਡੀ.ਸੀ. ਮਾਨਸਾ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਮਨਰੇਗਾ ਵਰਕਰ ਯੂਨੀਅਨ ਵੱਲੋਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਏ ਮਜ਼ਦੂਰ ਅਤੇ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਉਲੀਕਿਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਮਨਰੇਗਾ ਵਿੱਚ ਕੱਟੇ ਕੰਮ ਤੁਰੰਤ ਬਹਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਅਤੇ ਮਨਰੇਗਾ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਤਾਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸੂਬਾ ਪੱਧਰੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿੱਚਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਜਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਪਰਮਜੀਤ ਕੌਰ ਕੁਲੈਹਿਰੀ, ਭੋਲਾ ਸਿੰਘ ਭਾਦੜਾ, ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗੋਬਿੰਦਪੁਰਾ, ਜੰਟਾ ਸਿੰਘ ਬਣਾਂਵਾਲੀ, ਬਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਹਿਮਦਪੁਰ, ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚਕੋਰੀਆਂ, ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਰਾਮਪੁਰ ਮੰਡੇਰ, ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਖਾਰਾ, ਸਵਰਨ ਕੌਰ ਮੂਸਾ, ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੀਤਮ ਕੌਰ ਕੋਟ ਲੱਲੂ, ਰਾਣੀ ਕੌਰ, ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਫੱਲੂਵਾਲਾ ਡੇਡ, ਨੂਰ ਕੌਰ ਰਮਦਿੱਤੇਵਾਲਾ, ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰ੍ਹੇ, ਲਾਭ ਸਿੰਘ, ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਾਤੇਵਾਸ, ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਟਿੱਬੀ, ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੰਗਲ ਕਲਾਂ, ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ, ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਜੌੜਕੀਆਂ, ਬੰਤ ਕੌਰ, ਨਸੀਬ ਕੌਰ ਸਤੀਕੇ, ਸਰਬਜੀਤ ਕੌਰ, ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਸੈਦੇਵਾਲਾ, ਚਰਨਜੀਤ ਕੌਰ ਕਾਸ਼ਮਪੁਰਛੀਨਾ, ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਲਾਭ ਸਿੰਘ ਮੱਲ ਸਿੰਘ, ਕਸਮੀਰਾ ਸਿੰਘ, ਮੰਗਾ ਸਿੰਘ ਆਲਮਪੁਰ ਮੰਦਰਾਂ ਆਦਿ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਮਬੰਦ ਕਰਕੇ ਧਰਨੇ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਕੀਤੇ ਵੱਡੇ ਉਪਰਾਲਿਆਂ ਲਈ ਆਗੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਧੰਨਵਾਦ ਵੀ ਕੀਤਾ।

1600 ਕਰੋੜ ਦੇ ਤੁੱਛ ਜਿਹੇ ਪੈਕਜ਼ ਦਾ ਐਲਾਨ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨਾਲ ਭੱਦਾ ਮਜ਼ਾਕ : ਸਿੰਗੜੀਵਾਲਾ

“ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ” ਪਟਿਆਲਾ 11 ਸਤੰਬਰ
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ, 11 ਸਤੰਬਰ (ਤਰਸੇਮ ਦੀਵਾਨਾ) “ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਤਿੰਨੇ ਹੈਂਡਵਰਕਸਾਂ ਦੇ ਡੈਮਾਂ ਦਾ ਪਾਣੀ ਇਕਦਮ ਛੱਡਦੇ ਹੋਏ ਸਮੁੱਚੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਡਬੋ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਝੋਨੇ, ਨਰਮੇ, ਮੱਕੀ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਤਾਂ ਤਬਾਹ ਹੋਈ ਹੀ ਹੈ। ਲੇਕਿਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਘਰ ਵੀ ਖੰਡਰ ਬਣਕੇ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਡੰਗਰ ਵੱਛੇ ਦਾ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਸ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲੈਣ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇੱਕ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਟੀਮ ਪੰਜਾਬ ਭੇਜੀ ਅਤੇ ਹੁਣ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਹੜ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਖੁਦ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲੈ ਕੇ ਕੇਵਲ 1600 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਤੁੱਛ ਜਿਹਾ ਰਾਹਤ ਫੰਡ ਐਲਾਨ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਇਸ ਵੱਡੇ ਦੁੱਖ ਦੀ ਘੜੀ ਵਿਚ ਇਕ ਭੱਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਕੀਤਾ ਹੈ ਇਹਨਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸਿੰਗੜੀਵਾਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਐਲਾਨੀ ਤੁੱਛ ਜਹੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦਾ ਸਖਤ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਕੀਤਾ ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਅੱਜ 20-22 ਦਿਨ ਬੀਤ ਜਾਣ ਮਗਰੋਂ ਮਾਝੇ, ਦੇਆਬੇ ਅਤੇ ਮਾਲਵੇ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ 7-8 ਫੁੱਟ ਪਾਣੀ ਘੱਟਕੇ 2-3 ਫੁੱਟ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਅਜੇ

ਵੀ ਇਸ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਤ੍ਹਾ ਖਤਮ ਹੋਣ ਨੂੰ, ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਖੇਤਾਂ ਅਤੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਸੁਰਤ ਵਿਚ ਆਉਣ ਲਈ 6 ਮਹੀਨੇ ਜਾਂ ਸਾਲ ਦਾ ਸਮਾਂ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਲੱਗੇਗਾ। ਇਹ ਤਾਂ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਦਰਦ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਅਤੇ ਇਥੇ ਦੇ ਕਲਾਕਾਰ, ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਦਾਨੀ ਸੱਜਣਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਦੇਣ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਵੱਡੀ ਪੀੜ੍ਹਾ ਦੇ ਦੁਖਾਂਤ ਵਿਚ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬਹੁਤੀ ਉਸਦਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਖੁਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਜਦੋਂ 20 ਦਿਨ ਮਗਰੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਆਨੰਦਮਈ ਦੌਰੇ

ਕਰਕੇ ਵਾਪਸ ਪਰਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਆਸ ਬੱਝੀ ਸੀ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹਦਿਲੀ ਨਾਲ 25-30 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦੀ ਮਦਦ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਐਲਾਨ ਕਰਨਗੇ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਬਹੁਤ ਦੁੱਖ ਅਤੇ ਮਨ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਗਹਿਰੀ ਸੱਟ ਵੱਜੀ ਜਦੋਂ ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕੇਵਲ 1600 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਤੁੱਛ ਜਿਹਾ ਰਾਹਤ ਫੰਡ ਐਲਾਨ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਇਸ ਵੱਡੇ ਦੁੱਖ ਦੀ ਘੜੀ ਵਿਚ ਇਕ ਭੱਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਕੀਤਾ ਹੈ।”

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵਲੋਂ ਹੜ੍ਹ ਪੀੜਤਾਂ ਲਈ ਰਾਹਤ ਵਜੋਂ ਕੇਵਲ 1600 ਕਰੋੜ ਦੀ ਨਿਗੂਣੀ ਰਕਮ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨਾਲ ਭੱਦਾ ਮਜ਼ਾਕ - ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਸੁਲਹਾਣੀ

ਹਰ ਬੂਥ ਤੇ ਯੂਥ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਤੈਨਾਤ ਰਹੇ - ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਰੋਏ

“Equality and justice” Patiala 11 September
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਮਮਦੋਟ -10 ਸਤੰਬਰ 2025 (ਗਗਨਦੀਪ)- ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਪੰਜਾਬ ਵਲੋਂ ਵਿੱਢੇ ਗਏ ਪੰਜਾਬ ਸੰਭਾਲੇ ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਮਦੋਟ ਦੀ ਅਨਾਜ ਮੰਡੀ ਵਿਖੇ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਦੀ ਇਕ ਭਰਵੀਂ ਮੀਟਿੰਗ ਸ਼੍ਰੀ ਅਸ਼ੋਕ ਕਪਤਾਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਸਪਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਹੋਈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਮਾਸਟਰ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਰੋਏ ਜਰਨਲ ਸਕੱਤਰ ਬਸਪਾ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਸ: ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਸੁਲਹਾਣੀ ਜਰਨਲ ਸਕੱਤਰ ਬਸਪਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਪਧਾਰੇ। ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਨੌਜਵਾਨ ਲੜਕੇ ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ। ਮੀਟਿੰਗ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸ: ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਸੁਲਹਾਣੀ ਜਰਨਲ ਸਕੱਤਰ ਬਸਪਾ ਪੰਜਾਬ ਵਲੋਂ ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਬਦ ਦਿਆਨਤਦਾਰੀ ਤੇ ਤਬਾਹ ਕਰਨ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਸੂਬਾ

ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਦੋਗਲੇਪਣ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਬਹਾਦਰ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਜਿਸ ਹੌਂਸਲੇ ਤੇ ਹਿੰਮਤ ਨਾਲ ਸਿਰ ਅਪਦਾ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਦਾਦ ਦੇਣੀ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵਲੋਂ ਹੜ੍ਹ ਪੀੜਤਾਂ ਲਈ ਰਾਹਤ ਵਜੋਂ ਕੇਵਲ 1600 ਕਰੋੜ ਦੀ ਨਿਗੂਣੀ ਰਕਮ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨਾਲ ਭੱਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਹੈ। ਸ: ਸੁਲਹਾਣੀ ਨੇ ਦਸਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਣਨ ਵਾਲੀਆਂ ਵਖ ਵਖ ਵੰਨਗੀ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਤਬਾਹੀ ਦੇ ਕਗਾਰ ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕੋਪ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜੁਆਨੀ ਵਿਚ ਨਿਰਾਸ਼ਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿਤੀ ਹੈ। ਨੌਜਵਾਨ ਬਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪਰਵਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੈ। ਚਿੱਟੇ ਨਾਲ ਪਿੰਡ ਪਿੰਡ ਲਾਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸੱਥਰ ਵਿਛ ਰਹੇ

ਹਨ। ਬਾਝੁ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰੀ ਨੂੰ ਠਲ੍ਹ ਪਾਉਣ ਵਿਚ ਨਾਕਾਮ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਸ਼ਰਾਬੀ ਮੁਖਮੰਤਰੀ ਯੁੱਧ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਵਰਗੇ ਡਰਾਮੇ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕਰਨ ਦੀ ਨਾਕਾਮ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਐਸੇ ਮਹੌਲ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉਜਾੜੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਮੁੜ ਲੀਹ ਤੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਡਾਕਟਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਕਰੀਮਪੁਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਸਪਾ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਸੰਭਾਲੇ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿੱਢੀ ਗਈ ਹੈ ਸੰਪੂਰਨ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਦਾ ਹਿਸਾ ਬਣਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 2027 ਵਿਚ ਬਸਪਾ ਨੂੰ ਇਕ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

ਸ਼੍ਰੀ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਰੋਏ ਜਰਨਲ ਸਕੱਤਰ ਬਸਪਾ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਸੰਗਠਨ ਮਜ਼ਬੂਤ

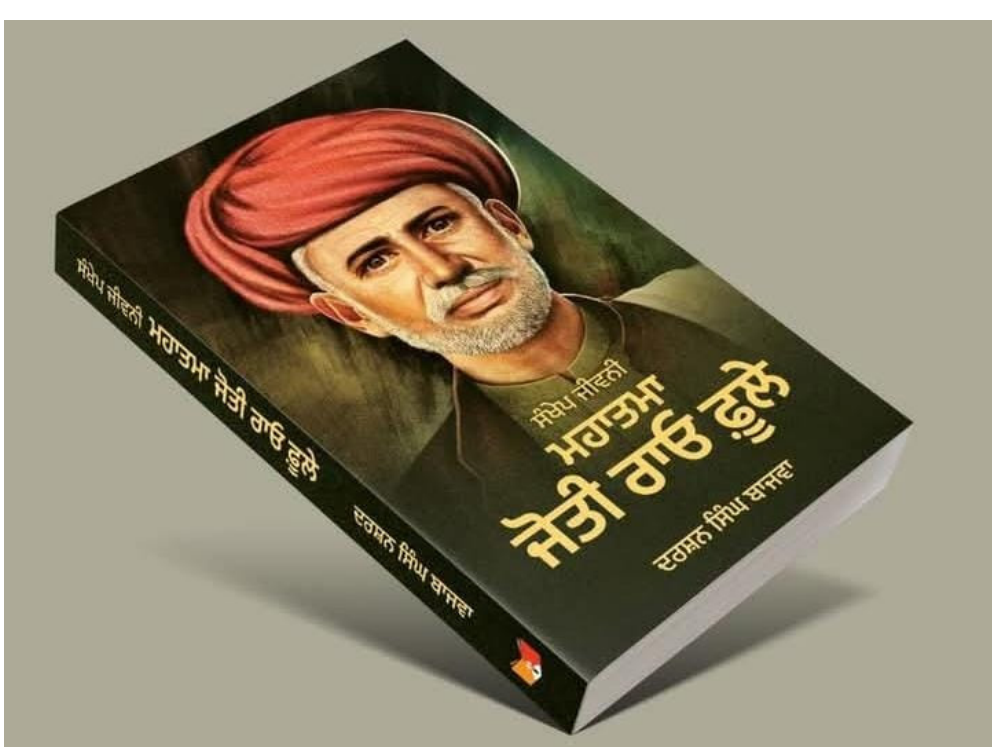
ਕਰਨ ਤੇ ਅਤੇ ਬਸਪਾ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨੂੰ ਘਰ ਘਰ ਪੁਚਾਉਣ ਲਈ ਹਰ ਬੂਥ ਤੇ ਯੂਥ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਤੈਨਾਤ ਰਹਿਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਅਸ਼ੋਕ ਕਪਤਾਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੇ ਹਾਜ਼ਰ ਆਗੂਆਂ, ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਤੇ ਕਾਰਜ ਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਧਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਬਸਪਾ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਮੰਚ ਸੰਚਾਲਨ ਸ਼੍ਰੀ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਵਖ ਵਖ ਵਾਰਡਾਂ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਲੋਂ ਬਸਪਾ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਸਪਾ ਆਗੂਆਂ ਵਲੋਂ ਸੁਆਗਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਇੰਜਨੀਅਰ ਗਿਆਨ ਚੰਦ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ, ਗਗਨ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਹਲਕਾ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦਿਹਾਤੀ, ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸੇਨੀ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਲਕਾ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦਿਹਾਤੀ, ਰਾਹੁਲ ਹੋ ਇੰਚਾਰਜ ਬੀ ਵੀ ਐਫ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ, ਵਿਜੇ ਸੰਧੂ ਸੈਕਟਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਹੋਰ ਆਗੂ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਦੀ ਕਿਤਾਬ, ਸੰਖੇਪ ਜੀਵਨੀ ਮਹਾਤਮਾ ਜੋਤੀ ਰਾਓ ਫੂਲੇ, ਅਗਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਇਹ ਛਪਕੇ ਆ ਜਾਵੇਗੀ ਜੀ

“Equality and justice” Patiala 11 September
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਬੰਗਾ (ਚਰਨਜੀਤ ਸੱਲੂ) ਬਹੁਜਨ ਧਾਰਾ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਦਾ ਨਾਮ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅੰਬੇਡਕਰੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਕਸਬੇ ‘ਚੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਲੰਬੇ ਅਰਸੇ ਤੋਂ “ਅੰਬੇਡਕਰੀ ਦੀਪ” ਨਾਂ ਦਾ ਮਾਸਿਕ ਪੇਪਰ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਅੰਬੇਡਕਰੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਵਿਲੱਖਣ ਪਛਾਣ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ

ਇਲਾਵਾ ਉਹ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕਈ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵੀ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਦੀ ਝੋਲੀ ਵਿੱਚ ਪਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ “ਭਗਵੇਂ ਗੋਡ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ”, “ਮਨੂੰ ਸਿਤੀ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਸਾਰ”, “ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਕੀ ਤੇ ਕਿਉਂ?” ਆਦਿ ਦਾ ਨਾਮ ਵਿਸ਼ੇਸ਼

ਤੌਰ ‘ਤੇ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ “ਸੰਖੇਪ ਜੀਵਨੀ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਅੰਬੇਡਕਰ” ਲਿਖ ਕੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੁਰਖਿਆਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਦੂਜੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼

ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਆਨਲਾਈਨ ਚਲਾਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ‘ਚ ਹੋ ਰਹੀ ਵੱਡੀ ਗੜਬੜ

• ਜਾਅਲੀ ਨੰਬਰ ਪਲੇਟ ਵਾਲੇ ਦੇ ਪਹੀਆ ਵਾਹਨ ਦਾ ਚਲਾਣ ਕੱਟਿਆ ਕਾਰ ਮਾਲਕ ਦੇ ਨਾਮ, • ਟਰੈਫਿਕ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਵੱਡੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਆਈ ਸਾਹਮਣੇ

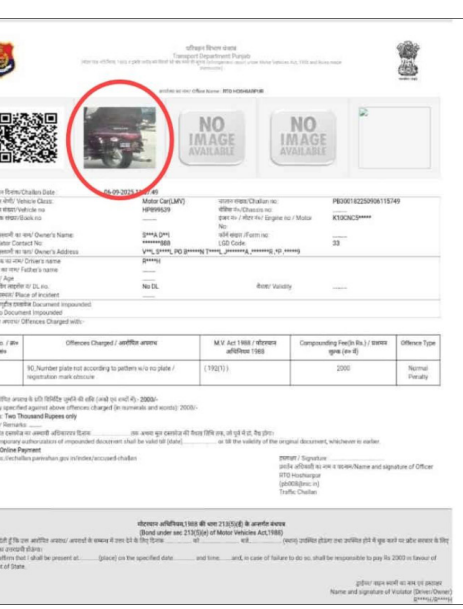

“Equality and justice”
Patiala 11 September
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ, 11 ਸਤੰਬਰ (ਤਰਸੇਮ ਦੀਵਾਨਾ) ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਬਾਬਾ ਆਦਮ ਹੀ ਨਿਰਾਲਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਡਿਜ਼ੀਟਲ ਯੁੱਗ ਦੀਆਂ ਲੰਮੀਆਂ ਲੰਮੀਆਂ ਡੀਗਾਂ ਮਾਰੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਅਸਲੀਅਤ ਵਿੱਚ ਅਜੇ ਵੀ ਡਿਜ਼ੀਟਲ ਸਿਸਟਮ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਖ਼ਾਮੀਆਂ ਪਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਦਾ ਬੇਕਸੂਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਖਮਿਆਜ਼ਾ ਭੁਗਤਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ | ਇਸ ਦੀ ਵੱਡੀ ਮਿਸਾਲ ਉਦੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਜਦੋਂ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬਿਲਾਸਪੁਰ ਦੀ ਤਹਿਸੀਲ ਜੰਡੂਤਾ ਦੇ ਪਿੰਡ ਸਿੰਘਾਸਟੀ ਵਿੱਚ ਖੜੀ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਕਾਰ ਦਾ 155 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੇ ਗੜ੍ਹਦੀਵਾਲਾ ਵਿੱਚ ਚਲਾਣ ਕੱਟ ਹੋ ਗਿਆ |

ਹੈਰਾਨੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਰਹੀ ਕਿ ਇਸ ਚਲਾਣ ਫਾਰਮ ਉੱਪਰ ਜਿਸ ਗੱਡੀ ਦਾ ਚਲਾਣ ਕੱਟ ਹੋਇਆ ਉਸ ਖਾਨੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੇ ਪਹੀਆ ਵਾਹਨ ਦੀ ਫੋਟੋ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਨੰਬਰ ਪਲੇਟ ਉੱਪਰ ਐੱਚਪੀ 89-9639 ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਾਰ ਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਕਤ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਾਲੇ ਪਤੇ ਉੱਪਰ ਕਾਫੀ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਖੜ੍ਹੀ ਹੈ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਓਕਾਰੇਸ਼ਵਰ ਮਹਾਂਦੇਵ ਮੰਦਰ ਸਿੰਘਾਸਟੀ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਗੱਦੀ ਨਸ਼ੀਨ ਸੁਆਮੀ ਮਾਨਸੀ ਗਿਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ

ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੋਬਾਈਲ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਾਦੀ ਸੱਤਿਆ ਦੇਵੀ ਪਤਨੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚੰਦ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਕਾਰ ਦੇ ਚਲਾਣ ਦਾ ਮੈਸੇਜ ਆਇਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਉਹ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਗਏ ਕਿਉਂਕਿ ਪਿਛਲੇ ਕਾਫੀ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਰ ਬਾਰਿਸ਼ ਕਾਰਣ ਹੋਈ ਲੈਂਡ ਸਲਾਈਡ ਵਿੱਚ ਫਸੀ ਹੋਣ ਕਾਰਣ ਸੜਕ ਤੇ ਨਹੀਂ ਆਈ ਜਦਕਿ ਉਸ ਦਾ ਆਨਲਾਈਨ ਚਲਾਣ 155 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਪੰਜਾਬ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਪੈਂਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਿੱਚ ਕੱਟ ਹੋਇਆ | ਸੁਆਮੀ ਮਾਨਸੀ ਗਿਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਚਲਾਣ ਫਾਰਮ ਦਾ ਪ੍ਰਿੰਟ ਕੱਢ ਕੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ

ਤਾਂ ਉੱਪਰ ਦੇ ਪਹੀਆ ਵਾਹਨ ਦੀ ਫੋਟੋ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਸੀ ਜਿਸ ‘ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਰ ਦਾ ਨੰਬਰ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ | ਜਿਸ ਤੋਂ ਇੰਝ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਦੇ ਪਹੀਆ ਵਾਹਨ ਉੱਪਰ ਨੰਬਰ ਪਲੇਟ ਜਾਅਲੀ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਸੀ | ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਵੱਡਾ ਖਤਰਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਵੱਡੀ ਕੋਤਾਹੀ ਲਈ ਆਨ ਲਾਈਨ (ਲੋਕ ਮਿੱਤਰ) ਪੋਰਟਲ ‘ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵੀ ਦਰਜ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ

ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਆਰਟੀਉ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ ‘ਤੇ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੀ ਆਰਟੀਉ ਅਮਨਦੀਪ ਕੌਰ ਘੁੰਮਣ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਚਲਾਣ ਗਲਤ ਕੱਟ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਵਾਹਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਆਪਣੀ ਲਿਖਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇਵੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਪੂਰੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ |

ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ‘ਚ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤਾ ਕਤਲ

• ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਕਥਿਤ ਕਾਤਲ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ; ਦੂਜੇ ਦੀ ਭਾਲ ਜਾਰੀ , • ਸਾਲ 2005 ਵਿੱਚ ਵਾਪਰੇ ਹੈਰੀ ਵਰਮਾ ਕਤਲ ਕਾਂਡ ਵਾਂਗ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਕੀਤੀ ਮੰਗ

“Equality and justice”
Patiala 11 September
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ, 10 ਸਤੰਬਰ (ਤਰਸੇਮ ਦੀਵਾਨਾ) ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਲ 2005 ਵਿਚ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ‘ਚ ਇੱਕ ਸਕੂਲੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹੈਰੀ ਵਰਮਾ ਦੇ ਖੌਫਨਾਕ ਹੱਤਿਆਕਾਂਡ ਦੀ ਉਦੋਂ ਯਾਦ ਤਾਜ਼ਾ ਹੋ ਗਈ ਜਦੋਂ ਇਸੇ ਤਰਜ਼ ‘ਤੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰਕੇ ਮੌਤ ਦੇ ਘਾਟ ਉਤਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕਤਲ ਦੇ ਜ਼ੁਰਮ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲਤਾ ਹਾਸਿਲ ਕਰ ਲਈ ਹੈ ਜਦਕਿ ਦੂਜੇ ਦੀ ਭਾਲ ਜਾਰੀ ਹੈ।

ਬੀਤੀ ਦਿਨ ਹੋਇਆ ਸੀ ਬੱਚਾ ਅਗਵਾ:-

ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ

ਮੁਹਲਾ ਨਿਊ ਦੀਪਨਗਰ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਦੁਖਦਾਈ ਘਟਨਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਸੀ। ਜਿਥੇ ਕਿ ਇਕ 5 ਸਾਲਦਾ ਬੱਚਾ ਅਗਵਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੱਜ ਉਸਦੀ ਲਾਸ਼ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨ ਘਾਟ ਰਹੀਮਪੁਰ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਹੋਈ ਹੈ। ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਲਗੇ ਹੋਏ ਸੀਸੀਟੀਵੀ ਕੈਮਰੇ ਖੰਗਾਲੇ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਐਗਲਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੁਰਾਗਾਂ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ

ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲਤਾ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ। ਐਸਐਸਪੀ ਸੰਦੀਪ ਮਲਿਕ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੁਛਗਿਛ ਦੌਰਾਨ ਕਥਿਤ ਦੇਸ਼ੀ ਯਾਦਵ ਨੇ ਦਸਿਆ ਕਿ ਉਸਨੇ ਬਚੇ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਰ ਦਿਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਲਾਸ਼ ਰਹੀਮਪੁਰ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨ ਘਾਟ ਵਿਖੇ ਸੁਟ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਮੌਕੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ। ਐਸਐਸਪੀ ਸੰਦੀਪ ਮਲਿਕ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਪਿਛਲੀ ਸ਼ਾਮ 6 ਵਜੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰਨ

ਸੰਬੰਧੀ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਟੀਮਾਂ ਬਣਾ ਕੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਥਿਤ ਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪੁੱਛਗਿਛ ਦੌਰਾਨ ਉਸਨੇ ਬੱਚੇ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਬੂਲੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਥਿਤ ਦੇਸ਼ੀ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਜੇਲ੍ਹ ਕੱਟ ਕੇ ਆਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ ਤੇ ਦਿਮਾਗੀ ਤੌਰ ਤੇ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਵੀ ਜਾਂਚ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਬੱਚੇ ਹਰਵੀਰ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ, ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਵਿਰਲਾਪ ਝੱਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਲਾਵਾ ਸਮੂਹ ਇਲਾਕਾ ਨਿਵਾਸੀ ਸ਼ੌਕਗ੍ਰਸਤ ਸਨ ਅਤੇ ਕਾਤਿਲਾਂ ਨੂੰ ਸਖਤ ਤੋਂ ਸਖਤ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ | ਇਸ ਕਾਂਡ ਨੇ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਿਚ 2005 ਵਿਚ ਹੋਏ ਹੈਰੀ ਵਰਮਾ ਉਰਫ

ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੜਾਂ ਦੇ ਮੁਆਵਜੇ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ : ਚਮਕੌਰ ਵੀਰ/ ਡਾ. ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ

“ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ”
ਪਟਿਆਲਾ 11 ਸਤੰਬਰ
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਲੌਂਗੋਵਾਲ, 10 ਸਤੰਬਰ (ਜਗਸੀਰ ਸਿੰਘ) - ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੂਬਾ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਚਮਕੌਰ ਸਿੰਘ ਵੀਰ ਤੇ ਡਾਕਟਰ ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਾਂਝੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਲਈ 1600 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਅਤੇ 2 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਅਤੇ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਇਲਾਜ ਲਈ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਜਿਹੜੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਹੜ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨ

ਦਿਹਾੜੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਸਕੀ, 15 ਦਿਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੇਹਲਾ ਰਹਿਣਾ ਪਿਆ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਘਰ ਢਹਿ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮੌਜ਼ਾਂ ਗਾਵਾਂ ਮਰ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਬਿਮਾਰ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਬਾਰੇ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਸਰਾਸਰ ਧੱਕਾ ਹੈ ਉਹ ਵੀ

ਆਖਰ ਇਨਸਾਨ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸ ਇੱਕ ਖੁੱਡ ਵੀ ਜਮੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਆਪਣੇ ਵਰਕਰਾਂ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਲਗਾਈ ਹੈ ਜੋ ਹਰ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਸਰਵੇ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਜੋ ਮਕਾਨ ਹੜ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਢਹਿ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਪਸ਼ੂ ਮਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਜਾਂ ਬਿਮਾਰ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ

ਹੜ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨ ਦਿਹਾੜੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗੀ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕਿੰਨਾ ਕਿੰਨਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਵੀ ਕਰਨੀ ਬਣਦੀ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਬਸਪਾ ਸਹਿਮਤ ਹੈ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਵੱਲ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਦੇਵੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਿੰਘ ਕੌਹਰੀਆਂ ਜ਼ਿਲਾ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਮੱਟੂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਨਰਲ ਸੈਕਟਰੀ, ਹਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਪਵਿੱਤਰ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

*ਡੈਮੋਕ੍ਰੈਟਿਕ ਟੀਚਰਜ਼ ਫਰੰਟ ਵੱਲੋਂ ਹੜ੍ਹ ਪੀੜਤ ਪ੍ਰੀਵਾਰਾਂ ਦੀ ਹਰ ਸੰਭਵ ਮੱਦਦ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ 30 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਹੋਈ ਇਕੱਤਰ

ਹੜ੍ਹ ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨਲਾਇਕੀ ਦਾ ਸਿੱਟਾ-ਡੀ ਟੀ ਐਫ਼

“Equality and justice”
Patiala 11 September
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਮਾਨਸਾ 11 ਸਤੰਬਰ (ਆਤਮਾ ਸਿੰਘ ਪਮਾਰ) ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਹੜ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨ ਵਾਪਰੀ ਭਿਆਨਕ ਝਾਸਦੀ ਕਾਰਨ ਸੂਬੇ ਦੇ ਲੱਗਭਗ ਅੱਠ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਹਨ। ਅਨੇਕਾਂ ਮੌਤਾਂ ਹੋਣ ਅਤੇ ਲੱਗਭਗ 15 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਮਾਲੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ।। ਇਸ ਬਿਪਤਾ ਭਰੇ ਸਮੇਂ ‘ਚ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਅਧਿਆਪਕ ਜਥੇਬੰਦੀ ਡੈਮੋਕ੍ਰੈਟਿਕ ਟੀਚਰਜ਼ ਫਰੰਟ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਹੜ੍ਹ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਇਲਾਕਿਆਂ ‘ਚ ਜਾ ਕੇ ਸਰਵੇ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਪੀੜਤ ਪ੍ਰੀਵਾਰਾਂ ਦੀ ਹਰ ਸੰਭਵ ਮਦਦ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਡੈਮੋਕ੍ਰੈਟਿਕ ਟੀਚਰਜ਼ ਫਰੰਟ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੂਬਾਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦਿਗਵਿਜੇ ਪਾਲ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਸੂਬਾ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਰੋਸ਼ਮ ਸਿੰਘ ਬਠਿੰਡਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਡੀ ਟੀ ਐਫ਼ ਦੇ ਜਿਲ੍ਹਾ ਮਾਨਸਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਰਮਜੀਤ ਤਾਮਕੇਟ ਅਤੇ ਹਰਜਿੰਦਰ ਅਨੂਪਗੜ ਨੇ

ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੂਬਾ ਕਮੇਟੀ ਕੋਲ ਹੁਣ ਤੱਕ ਲੱਗਭਗ 30 ਲੱਖ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਜੱਥੇਬੰਦੀ ਕੋਲ ਆ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਸੂਬੇ ਭਰ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੇ ਜੱਥੇਬੰਦੀ ਨੂੰ ਦਿਲ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ 1600 ਕਰੋੜ ਦੀ ਐਲਾਨੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਰਾਸ਼ੀ ਉਨ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਜੀਰਾ ਦੇਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਡੀ ਟੀ ਐਫ਼ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂਆਂ ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਗਣੀਵਾਲ, ਗੁਰਬਚਨ ਹੀਰੇਵਾਲਾ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਭੀਖੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਕੱਠੀ ਹੋਈ ਰਾਸ਼ੀ ਨਾਲ ਹੜ੍ਹ ਪੀੜਤਾਂ ਦੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬੇ ਲਈ, ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਾਲਵਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ, ਮਾਝੇ ਦੇ ਪਠਾਨਕੋਟ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਅਤੇ ਦੁਆਬੇ ਦੇ ਕਪੂਰਥਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਿਚ ਜੰਮ ਚੁੱਕੀ ਗਾਰ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਟਰੈਕਟਰਾਂ ਵਿੱਚ , ਡੀਜ਼ਲ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪਵੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਬੀਜ਼, ਖਾਦ, ਪਸ਼ੂਆਂ ਦਾ ਚਾਰਾ, ਵਗੈਰਾ

ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਪ੍ਰੀਵਾਰਾਂ ਦੇ ਪਸ਼ੂਆਂ ਡੰਗਰਾਂ, ਢਹਿ ਚੁੱਕੇ ਘਰਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਲਈ ਵੀ ਵਿੱਤੀ ਮੱਦਦ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦਿੱਗਵਿਜੇ ਪਾਲ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਬੇਰਖੀ ਅਤੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਾਰਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਨ ਮਾਲ ਤੋਂ ਹੱਥ ਧੋਏ ਪਏ ਹਨ। ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨਿਧਾਨ ਸਿੰਘ, ਜ਼ਿੰਗਾਰਾ ਸਿੰਘ, ਤਰਸੇਮ ਬੋੜਾਵਾਲ, ਹਰਫੂਲ ਸਿੰਘ, ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਖੇਧੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮੌਸਮ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਆਗੇਤੀ ਅਤੇ ਭਰਵੀਂ ਬਾਰਸ਼ ਦੀਆਂ ਚਿਤਾਵਨੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਅਫ਼ਸਰਸ਼ਾਹੀ ਕੁੰਭਕਰਨੀ ਨੀਂਦ ਸੁੱਤੀ ਪਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਹਿਰੀ ਅਤੇ ਦਰਿਆਈ ਸਿਸਟਮ ਦੀ ਸਾਰ ਨਹੀਂ ਲਈ ਗਈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਕੋਈ ਬੰਨ੍ਹ ਪੱਕਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਅਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਸਮੇਤ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲੋਕ ਮਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਵੋਟਾਂ ਵਟੋਰਨ

ਲੱਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਮਾਰ ਅਤੇ ਹੜ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪੱਕੇ ਤੌਰ ਤੇ ਮੁਕਤੀ ਲਈ ਜੱਥੇਬੰਦਕ ਜੱਦੋਜਹਿਦ ਕਰਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਦਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਮਨਦੀਪ ਕੋਟਲੀ, ਸਿਕੰਦਰ ਕੋਟਲੀ, ਨਵੀਨ ਬੋਹਾ, ਕੁਲਦੀਪ ਅੱ ਕਾ ਵਾ ਲੀ , ਅ ਮ ਰੀ ਕ ਬੋਹਾ, ਰਾਜ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਦੀਪ ਬਰਨਾਲਾ, ਚਰਨਪਾਲ ਸਿੰਘ , ਜ ਸ ਵਿੰ ਦ ਰ ਹਾਕਮਵਾਲਾ, ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ, ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਐਚ ਟੀ, ਗੁਰਦੀਪ ਝੰਡੂਕੇ, ਸੁਖਚੈਨ ਸੇਖੋਂ, ਮੱਘਰ ਸਿੰਘ, ਜਗਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਅਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਅਮਨਦੀਪ ਕੌਰ, ਬੇਅੰਤ ਕੌਰ, ਖੁਸ਼ਵਿੰਦਰ ਕੌਰ , ਅਮਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਨਿਰਲੇਪ ਕੌਰ, ਮਨਵੀਰ ਕੌਰ, ਗੁਰਜੀਤ ਮਾਨਸਾ, ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਗਾਮੀਵਾਲਾ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਕਾਮਰੇਡ, ਰੋਹਿਤ ਬੁਰਜ ਹਰੀ, ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਮਾਓ, ਮਨਦੀਪ ਕੁਮਾਰ, ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਦਲੇਲਵਾਲਾ, ਬਲਜਿੰਦਰ ਦਲੇਲਵਾਲਾ, ਧਰਮ ਸਿੰਘ, ਆਦਿ ਅਧਿਆਪਕ ਆਗੂ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ

ਅਭੀ ਵਰਮਾ ਹਤਿਆਕਾਂਡ ਦੀ ਯਾਦ ਤਾਜ਼ਾ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀ। ਉਸ ਕਾਂਡ ਵਿਚ ਵੀ

ਅਗਵਾਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਡੀਏਵੀ ਸਕੂਲ ਦੇ ਇਕ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ

ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਨੂੰ ਤਸੀਹੇ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਮੌਤ ਦੇ ਘਾਟ ਉਤਾਰ ਦਿਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

ਅਭੀ ਵਰਮਾ ਦੇ ਕਾਤਲਾਂ ਨੂੰ ਮਾਫ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

IFCI hikes Family Pension, but .....? ਨੇਪਾਲ ਵਿੱਚ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਕਾਰਣ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਸਮਾਧਾਨ

IFCI Ltd., a Govt. owned Company, as in the case of pay scales and allowances for its employees at par with RBI, it adopted Pension Regulations of RBI in 1993, but various amendments to its Pension Regulations were not adopted in consonance with these resource circulars of RBI and IDBI during the past 32 years and it continued to apply old Regulations, and hence, continued to deny the pension / family pension benefits to the ex-employees and dependents of those deceased employees till last month.

But IFCI's Pensioners' Group also

continued their struggle during the last many years to get parity with RBI and their efforts bore fruits in the second week of last month, as out of the three demands of IFCI Pensioners, one demand i.e. hike in the matter of family pension was accepted by the Company, thanks to our seeking the help of PM, FM, President of India, Leader of Opposition - Rahul Gandhi and many other MPs. IFCI was thus inspired to improve the family pension scheme after a long gap of 32 years, all with the valuable contribution of many big leaders, we are really grateful to all of them.

It is also perti-

nent to mention here that our remaining two demands viz. 100% DR neutralisation and pension updation @ 18% at par with RBI pensioners are also still pending with IFCI for the last many years. In many court judgements relating to pension matters of Government Employees, many High Courts have already laid emphasis on the fact that pension and gratuity are not bounties. An employee earns these benefits by the virtue of his long, continuous and faithful service. It is thus, hard earned benefits which accrue to him in the nature of property. Keeping this aspect in view, we request IFCI to think se-

riously over these two benefits as well, at the earliest. We sincerely hope that IFCI will surely understand the position and plight of the pensioners and it would be kind enough to provide these benefits to us, like it has already revised family pension to 30% level, last month.

It is also not out of context to mention here that skyrocketing inflation hits the pensioners more severely as they are senior citizens with little means as compared to the current set of IFCI's employees whose pay scales and allowances were revised last month.

Source: IFCI Pensioners' Group
Dated : 11th Sept., 2025

ਨੇਪਾਲੀ ਸਮਾਜ ਅਜੇ ਵੀ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਅਤੇ ਵਰਗੀ ਵੰਡ ਦੇ ਬੋਝ ਹੇਠਾਂ ਹੈ

ਹਿਮਾਲਿਆ ਦੀਆਂ ਉੱਚੀਆਂ ਚੋਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵੱਸਦਾ ਨੇਪਾਲ ਆਪਣੀ ਕੁਦਰਤੀ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ। ਪਰ ਦੁਖਦਾਈ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦੇਸ਼ ਅਕਸਰ ਹਿੰਸਾ, ਅਸਥਿਰਤਾ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਮੈਦਾਨ ਵੀ ਬਣਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਨੇਪਾਲ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਖੜਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਹਿੰਸਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਬਹੁ-ਪੱਖੀ ਕਾਰਣ ਹਨ।

ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਗਹਿਰੇ ਕਾਰਣ
ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਸਥਿਰਤਾ ਨੇ ਨੇਪਾਲ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੱਟਿਆ ਹੈ। ਵਾਰ-ਵਾਰ ਬਦਲ ਰਹੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ, ਅਧੂਰੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਅਤੇ ਟਿਕਾਊ ਨੀਤੀਆਂ ਦੀ ਕਮੀ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ ਕੀਤਾ।

ਦੂਜਾ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਸਮਾਨਤਾ — ਨੇਪਾਲੀ ਸਮਾਜ ਅਜੇ ਵੀ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਅਤੇ ਵਰਗੀ ਵੰਡ ਦੇ ਬੋਝ ਹੇਠਾਂ ਹੈ। ਨੀਵੀਂ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਲੋਕ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ

ਅੰਦਰੂਨੀ ਤਣਾਅ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਜੀਜਾ, ਗਰੀਬੀ ਅਤੇ ਬੇਰੋਜ਼ਗਾਰੀ — ਜਦੋਂ ਆਬਾਦੀ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਹਿੰਸਾ ਦੀਆਂ ਚਿੰਗਾਰੀਆਂ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਭੜਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਯੁਵਾ ਵਰਗ, ਜੋ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਹਿੰਸਕ ਰਾਹਾਂ ਵੱਲ ਮੁੜਦਾ ਹੈ।

ਚੌਥਾ, ਉਗਰਵਾਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਅਤੇ ਮਾਓਵਾਦੀ ਅੰਦੋਲਨ ਨੇ ਨੇਪਾਲ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਹਿੰਸਕ ਬਣਾਇਆ ਰੱਖਿਆ।

ਪੰਜਵਾਂ, ਪੜੋਸੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਦਬਾਅ — ਚੀਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਰਗੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਫਸਿਆ ਨੇਪਾਲ ਕਈ ਵਾਰੀ ਆਪਣੇ ਸੁਤੰਤਰ ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਬਾਅ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਛੇਵਾਂ, ਸ਼ਿਕਸਾ ਦੀ ਕਮੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਸਿੱਖਿਆ ਘੱਟ, ਉੱਥੇ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਸ਼ਿਕਸਾ — ਸਿੱਖਿਆ ਹੀ

ਗੁਰਬਿੰਦਰ ਗੁਰੀ
+447951
590424
watsapp

ਉਹ ਹਥਿਆਰ ਹੈ ਜੋ ਹਿੰਸਕ ਸੋਚ ਨੂੰ ਬਦਲ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸ਼ਾਂਤੀਪ੍ਰਿਯ ਵਾਰਤਾਲਾਪ — ਉਗਰਵਾਦੀ ਗਰੁੱਪਾਂ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੀ ਥਾਂ ਸੰਵਾਦ ਰਾਹੀਂ ਹੱਲ ਲੱਭਣਾ ਹੋਰ ਫਲਦਾਇਕ ਸਾਬਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਤੁਲਨ — ਨੇਪਾਲ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਚੀਨ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਕਾਇਮ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮਾਮਲੇ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਭਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਫੌਜ ਦਾ ਸੀਮਿਤ ਰੋਲ — ਫੌਜ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਰੱਖ ਕੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਨੇਪਾਲ ਦੀ ਧਰਤੀ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਕਾਰਣਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਇਹ ਸੁੰਦਰ ਦੇਸ਼ ਅਸਥਿਰਤਾ ਦੇ ਦਲਦਲ ਵਿੱਚ ਫਸਿਆ ਰਹੇਗਾ। ਸਮਾਂ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਨੇਤਾ, ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਮਿਲ ਕੇ ਇੱਕ ਸ਼ਾਂਤੀਪ੍ਰਿਯ, ਸਮਾਨਤਾ-ਅਧਾਰਿਤ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਨੇਪਾਲ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕਰਨ।

(3 ਪੇਜ ਦੀ ਖਬਰ ਦਾ ਬਾਕੀ ਭਾਗ) ਸਿਆਸਤ ਦੀ ਹਿੱਕ ਤੇ ਗੋਡਾ ਰੱਖ ਕੇ ਸ਼ੇਰਨੀ ਬਣੀ ਦਲਿਤ ਬੱਚੀ ਪੁਲਿਸ ਤੋਂ ਲੈਕੇ ਹਟੀ ਇਨਸਾਫ

ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਪੀੜਤਾ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਪਿੱਛੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨੰਬਰ ਤੋਂ ਪਤੀ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਸਬੰਧੀ ਧਮਕੀ ਫੋਨ ਵੀ ਆਇਆ ਸੀ। ਇਕੱਲੀ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਹਰ ਸੁਣਵਾਈ ਮੌਕੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਹਮਲਾ ਹੋਣ ਜਾਂ ਗੋਲੀ ਮਾਰਨ ਦੇ ਡਰੋਂ ਗੱਡੀਆਂ ਬਦਲਦੀਆਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਸਨ।

ਪੀੜਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਕਦੇ ਕਦੇ ਤਾਂ ਆਪਣਿਆਂ ਤੇ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਹੋਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਪਰ ਘਟਨਾ ਵਾਲੇ ਦਿਨ 8 ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬੁਰੀ ਤਰਾਂ ਕੁੱਟਣ ਦੀ ਕੌੜੀ ਯਾਦ ਉਸ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹਿੰਮਤ ਦਿੰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਇਹੋ ਦਰਦ ਉਸ ਵਿੱਚ ਇਨਸਾਫ ਲਈ ਲੜਨ ਦਾ ਜਨੂੰਨ ਜਗਾਉਂਦਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਡੰਡਿਆਂ ਦੀ ਪੀੜ੍ਹ ਕਹਿੰਦੀ ਕਿ ਹੁਣ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਡਰ ਨਾਂ ਇਨਸਾਫ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਲੜਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖ। ਪੀੜਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਧਮਕਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਧਮਕੀਆਂ ਤੋਂ ਡਰਦੇ ਕਈ ਗਵਾਹ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ 'ਚ

ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਨਹੀਂ ਆਏ ਸਨ ਫਿਰ ਵੀ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ। ਪੂਰੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਨੂੰ 12 ਵਕੀਲ ਬਦਲਣੇ ਪਏ ਸਨ। ਪੀੜਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰੀਬ 4 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਮਿਤ ਧਵਨ ਉਸ ਨਾਲ ਡਟਕੇ ਖਲੋਤੇ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਹੈ।

ਲਾਲਪੁਰਾ ਦੇ ਰਸੂਖ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰੀਵਾਰ ਅਤੇ ਪੀੜਤਾ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਾਪਿਸ ਲੈ ਲਈ ਗਈ। ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੇ ਭਰਾ ਤੇ ਫਾਇਰਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਰ ਉਹ ਵਾਲ ਵਾਲ ਬਚ ਗਿਆ। ਪੀੜਤਾ ਅਨੁਸਾਰ

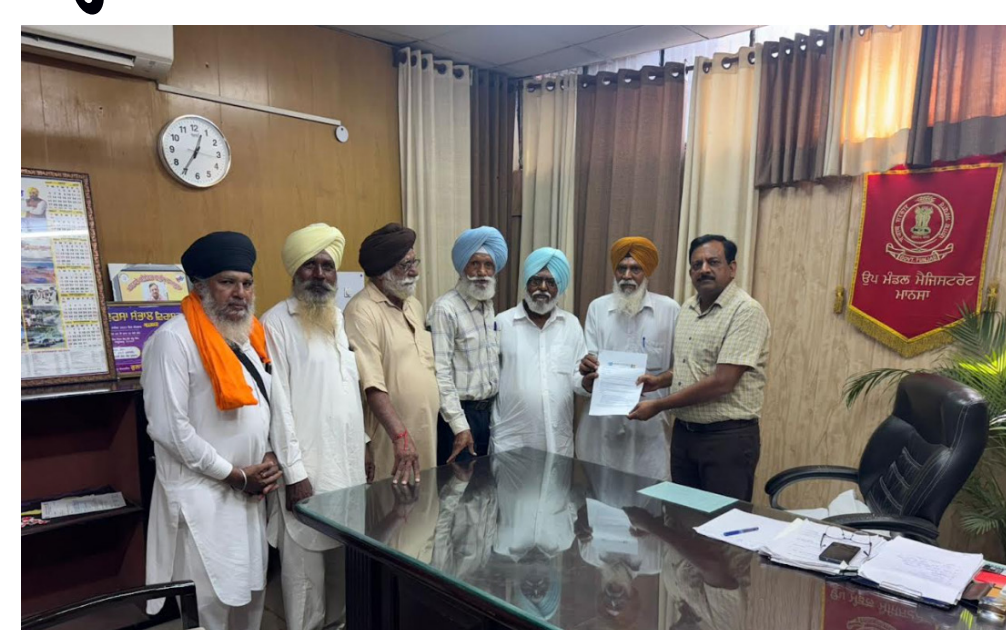
ਹੌਸਲਾ ਨਹੀਂ ਡੋਲਿਆ ਹੈ। **ਸਿਆਸੀ ਰਸੂਖਵਾਨ ਹੈ ਵਿਧਾਇਕ ਲਾਲਪੁਰਾ**

ਚੁੰਝ ਚਰਚਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਇਕ ਮਨਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਰਸੂਖ ਦੇ ਚੋਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਲ 2013 'ਚ ਕੁੱਟਮਾਰ ਮਾਮਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਾਲਪੁਰਾ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਛੇ ਸਾਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਦੋ ਸਾਲ ਯੂਥ ਵਿੰਗ ਦੇ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਲਾਲਪੁਰਾ 2022 'ਚ ਵਿਧਾਇਕ ਬਣਿਆ। ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਖਿਲਾਫ ਮਾਈਨਿੰਗ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਹੋਣ ਪਿੱਛੋਂ ਹੋਈ ਐਸਐਸਪੀ ਦੀ ਬਦਲੀ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਕੋਟ ਮੁਹੰਮਦ ਖਾਨ 'ਚ ਏਐਸਆਈ ਕਤਲ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਸਰਪੰਚ ਸਣੇ 20 ਜਣਿਆਂ ਖਿਲਾਫ ਕੇਸ ਦਰਜ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੇ ਐਸਐਸਪੀ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਨੂੰ ਲਾਲਪੁਰਾ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਪਹੁੰਚ ਨਾਲ ਜੋੜਕੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਈ.ਵੀ.ਐੱਮ.ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਬੈਲਟ ਪੇਪਰ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਜਾਣ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ,, ਭਾਰਤ ਮੁਕਤੀ ਮੋਰਚਾ

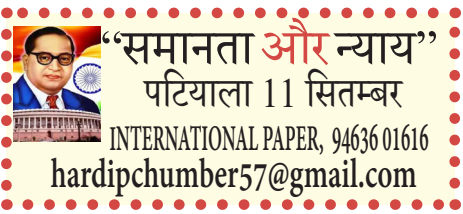

ਮਾਨਸਾ 11ਸਤੰਬਰ(ਆਤਮਾ ਸਿੰਘ ਪਮਾਰ)
ਪ੍ਰੈਸ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਦਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭਾਰਤ ਮੁਕਤੀ ਮੋਰਚਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅੱਜ ਪੂਰੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿੱਚ 600 ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਮੁਕਤੀ ਮੋਰਚਾ, ਬਹੁਜਨ ਮੁਕਤੀ ਪਾਰਟੀ, ਬਹੁਜਨ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਮੋਰਚਾ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਿਛੜਾ ਵਰਗ ਮੋਰਚਾ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਮੋਰਚੇ ਵੱਲੋਂ ਅੱਜ ਮਾਨਸਾ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਐਸ.ਡੀ.ਐੱਮ.ਮਾਨਸਾ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ

ਤੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਭਰ 'ਚ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਈ.ਵੀ.ਐੱਮ. ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਬੈਲਟ ਪੇਪਰ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾਣ ਅਤੇ ਇਸ ਵੀ ਐਮ ਬਿੱਲਕੁੱਲ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਭਾਰਤ ਦੇ 'ਚ ਓ.ਬੀ.ਸੀ. ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜਾਤੀ ਆਧਾਰਿਤ ਗਿਣਤੀ ਵੀ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ। ਪੁਰਾਣੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਸਕੀਮ ਤੁਰੰਤ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਮਿਲਟਰੀ ਦੀ

ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਆਏ ਭਿਆਨਕ ਹਤਾਹਤ ਮਜਦੂਰਾਂ ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਜੋ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਸਦਾ ਢੁੱਕਵਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਮਾਨਸਾ ਜਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਘਰ ਢਹਿ ਗਏ ਹਨ, ਉਸਦਾ ਸਰਵੇ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਕਾਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵਾਈਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪੰਜਾਬ ਬਹੁਜਨ ਮੁਕਤੀ ਪਾਰਟੀ, ਡਾ. ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਾਮਸੇਫ ਆਗੂ, ਰਾਮਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ, ਬੀਰਬਲ ਸਿੰਘ ਸੰਯੁਕਤ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਭਾਰਤ ਮੁਕਤੀ ਮੋਰਚਾ, ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਕਲੀਪੁਰ, ਡਾ. ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ, ਗੋਲੇ ਕੌਰ ਆਦਿ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

हमारी आजादी की लड़ाई बाकी है- बाबा साहब

बाबा साहेब
कहते हैं

1935 के अधिनियमन लागू होने के बाद, भारतीय राष्ट्रीय कांग्रेस पार्टी ने 1937 में भारत के आधे राज्यों में सरकारें बनाईं और चतुर्वर्ण के हिंदू लोगों ने 7 राज्यों के ब्राह्मण मुख्यमंत्री बनाए और मंत्री, विधायक और सांसद आदि भी बने। अब शासन, प्रशासन भारत चतुर्वर्ण के लोगों के हाथों में था, फिर भी ये लोग खुद को अंग्रेजों का गुलाम मानते थे। 1947 में सत्ता परिवर्तन के बाद, अनुसूचित वर्ग के लोगों को लगभग वैसे ही समान अधिकार मिले जैसे कि ब्रिटिश शासन के दौरान चतुर्वर्ण के हिंदुओं को थे। वर्तमान में अनुसूचित जाति के लोग मुख्यमंत्री, मंत्री, विधायक, सांसद बनते हैं, लेकिन वे अनुसूचित वर्ग के समाज के लोगों के समानता के अधिकारों को सुनिश्चित करवाने के लिए कुछ नहीं कर पा रहे।

(ब) इस समस्या की शर्तें (का आगे गा भाग)

12. इसके बाद विचारार्थ जो विषय चुने गए हैं वे हैं, चुनाव क्षेत्र और मतदान के अधिकार। सज्जनों, इस संदर्भ में हमारी

क्या मांगें होनी चाहिए? चुनाव क्षेत्र की रचना के बारे में हमारे सामने दो विकल्प हैं। पहला है अलग चुनाव क्षेत्र की योजना और दूसरा • आरक्षित जगहों के साथ संयुक्त चुनाव क्षेत्र की योजना। मैं जानता हूँ कि इस विषय में दलित वर्ग में मतभेद हैं। बहुत बड़ी जनसंख्या अलग चुनाव क्षेत्र के पक्ष में है। उन्हें डर लगता है कि संयुक्त चुनाव क्षेत्र के तरीके में बहुसंख्य समुदाय भी हमारे उम्मीदवार के पक्ष में मतदान करने वाले हैं, इसलिए, जो उनके लिए हितकारी हो उसी के पक्ष में वे मतदान करेंगे ऐसा उन्हें लगता है। यह डर निर्मूल है, ऐसा मैं नहीं कह सकता। लेकिन केवल इसलिए अलग चुनाव क्षेत्र में खुद को कैद करना यही एक मार्ग नहीं बचता। इस मामले में एक और विकल्प भी उपलब्ध है वयस्क मतदान की मांग करते हुए अपने समुदाय की मतदान की शक्ति ज्यादा से ज्यादा बढ़ा कर लेना भी एक उपाय है। सो, बहुसंख्यक समुदाय के मतदाताओं द्वारा अपने उम्मीदवार के पक्ष में मतदान करने से जो दुष्परिणाम हो सकते हैं उन्हें कम किए जाने की संभावना का निर्माण भी हो सकता है। वयस्क मतदान के लिए हमें विशेष आग्रह के साथ मांग करनी ही चाहिए, यह कह कर आगे मैं यह कहना चाहता हूँ कि अगर वयस्क मतदान प्राप्त हुआ तो हमें दलित वर्ग के लिए आरक्षित जगहें रखते हुए संयुक्त चुनाव क्षेत्र स्वीकारने में भी कोई आपत्ति नहीं होनी चाहिए।

13. इस बारे में मैं एक और बात का खुलासा करना चाहता हूँ। यह देश जाति-समुदायों में, पंथों में बंटा हुआ है। इसलिए जाति समुदायों की सुरक्षा का प्रबंध जब तक संविधान में ही नहीं किया जाता तब तक यह देश अखंड और स्वयंशासित नहीं बन सकता। यह वास्तविकता है, और इस पर आपत्ति नहीं की जा सकती। लेकिन अल्पसंख्यकों को यह भी ध्यान में रखना चाहिए कि आज भले हम पर ये अलग-अलग पंथ हावी हो गए हैं और हम जातियों में विभाजित हो गए हैं, लेकिन हमारा लक्ष्य है अखंड भारत। जिन अल्पसंख्यकों को अपनी प्रतिष्ठा का खयाल है, उन्हें यही उद्देश्य अपनाना चाहिए। इससे एक बात साफ समझ में आती है कि जिन अल्पसंख्यक समुदायों ने सुरक्षा के प्रबंध की मांग की है, उन्हें अपने सुरक्षा संबंधी अधिकार प्राप्त करते समय इस बात का भी खयाल रखना होगा कि वे भारत की एकता की राह के रोड़े न बनें। आप पर जो बंधन लादे गए हैं, आपके सामने जो अडचने हैं वे सत्य हैं इसलिए उनके खिलाफ सुरक्षा पाने के लिए जी-तोड़

कोशिश की जाए। आपके लिए तैयार किए गए सुरक्षा प्रबंध इस देश में मौजूद भेदभाव की खाई को अक्षुण्ण रखने का कार्य ना करें, इस बात का खयाल अवश्य रखें। अलगाव की इस खाई को पुल के द्वारा पाटा जाए, यही उम्मीद हमें रखनी चाहिए। अल्पसंख्यकों की सुरक्षा से संबंधित सुविधाओं को स्वीकृति देना, बहुसंख्यक समुदायों का कर्तव्य है। लेकिन अल्पसंख्यकों का भी यह पवित्र कर्तव्य है कि वे सबको एक करने की राह में रोड़े न अटकाएं। इस नजरिए से कहना पड़ेगा कि संयुक्त चुनाव क्षेत्र की योजना व आरक्षित जगहें, अलग चुनाव क्षेत्र से अधिक उत्तम उपाय है।

14. दलित वर्ग की सुरक्षा के लिए एक और बात खासा महत्व रखती है। उसका संबंध सरकारी नौकरियों में प्रवेश पाने से है। कानून तैयार करने के अधिकार से अधिक महत्वपूर्ण एक बात है। कानून बनाने के अधिकार से अधिक कानून का क्रियान्वयन करने के अधिकार का महत्व कम नहीं है। और अमल करने वाली व्यवस्था के जरिए कानून बनाने वालों को भले पूरी तरह हतोत्साहित नहीं किया जा सकता, लेकिन उस पर अंकुश जरूर रखा जा सकता है। लेकिन सिर्फ यही एक कारण नहीं है। जिसके लिए प्रशासन की कार्यकारिणी पर दलित वर्ग को कब्जा पाने की आतुरता हो। काम की हड़बड़ी के कारण या हालात के कारण कई बार उसे लागू करने वाले अधिकारी को तारतम्यता के साथ निर्णय करने का अधिकार भी होता है। उस प्रसंग के अनुसार उचित निर्णय देने के अधिकार पर निष्पक्ष ढंग से अमल हो पा रहा है अथवा नहीं, इस पर ही जनता का कल्याण निर्भर करता है। भारत जैसे देश में जहां निर्णय को लागू करने का अधिकार किसी एक ही विशिष्ट जाति के हाथ में होता है वहां इस तरह के प्रसंगोचित न्याय देने के अधिकार का दुरुपयोग विशिष्ट वर्ग की अनुचित और बेहिसाब तरक्की हासिल करने के लिए किए जाने की बहुत बड़ी संभावना होती है। इस पर सही उपाय है कि इस आग्रह पर कायम रहें कि सरकारी नौकरियों में दलित वर्ग के साथ सबको सम्मिलित किया जाए। दलित वर्ग के लिए सरकारी नौकरियों में खास अनुपात में पद आरक्षित रखने की मांग हमें करनी होगी और संविधान की एक धारा में बदलाव कर यह साध्य कर पाना असंभव नहीं है। इस प्रकार के सुरक्षा प्रबंधों के द्वारा ही आप भविष्य में देश के मंत्रीमंडल में कुछ जगहों की मांग कर सकते हैं। लेकिन दलित वर्ग चूँकि हमेशा अल्पसंख्यक रहने वाला है, इसलिए कम से कम आज तो इसकी संभावना बहुत कम नजर आती है। इस प्रकार की शाश्वत मांग करना क्यों जरूरी है यह भी इससे व्यक्त होता है।

(ड) दलित वर्ग और साइमन कमीशन

15. भारतीय स्वराज के संविधान में किन सुरक्षा प्रावधानों को समाविष्ट किया जाना चाहिए, इस ओर मैंने आपका ध्यान दिलाया। अब मैं साइमन कमीशन द्वारा अपने पक्ष में की गई सूचनाओं के बारे में बोलूंगा। संविधान के तहत दलित वर्ग की सुरक्षा के बारे में साइमन कमीशन ने सहानुभूति से सोचा इस बारे में कोई आशंका नहीं। किसी भी मायने में वह सूचनाएं पर्याप्त नहीं होने के बावजूद साइमन कमीशन ने वास्तव स्थिति का चित्र खींचने की कोशिश की इसमें दो राय नहीं हो सकती। हालांकि, उन्होंने केवल पाठशाला और पनघट पर जिन मुश्किलों से दलितों को दो-चार होना पड़ता है, केवल उसी के बारे में सोचा है। इस दुर्भाग्यशाली वंचित वर्ग को समाज में रहते हुए जिन यातनाओं का सामना करना पड़ता है उनमें से यह केवल एक छोटा-सा हिस्सा है। इसके बावजूद मोंटफोर्ड कमीशन की तुलना में साइमन कमीशन ने दलितों को संविधान प्रदत्त सुरक्षा का प्रावधान दिए जाने का महत्व बेहतर तरीके से जाना यह बात माननी ही पड़ेगी। हालांकि अत्यंत खेदपूर्वक कहना पड़ रहा है कि हमारे प्रतिनिधियों की संख्या और पद्धतियों के बारे में साइमन कमीशन की सिफारिशें अत्यंत निराशाजनक हैं।

16. आप जानते ही हैं कि आजकल दलित वर्ग के

प्रतिनिधियों को मनोनीत कर लिया जाता है। संसद में आपका प्रतिनिधित्व करने की मुसीबत जिन्हें झेलनी पड़ती है वे आपको इस तरह मनोनीत करने की पद्धति में क्या खामियां हैं, यह बता सकते हैं और मुझे खुशी है कि साइमन कमीशन के सामने हमारे सभी लोगों ने इस बात की निंदा की। अपने प्रतिनिधित्व के लिए बेहतर प्रतिनिधि चुनने का अधिकार इस पद्धति द्वारा हमसे छीन लिया जाता है। नियुक्त किए गए प्रतिनिधियों को आचरण की आजादी नहीं मिलती। खेद की बात है कि साइमन कमीशन ने इस दुष्ट पद्धति का त्याग नहीं किया। आज भी वे इसी बात से चिपके हुए हैं और उन्होंने अनुशंसा की है। कि चुनाव कराने के लिए अगर योग्य उम्मीदवार नहीं मिलते हैं तो गवर्नर दलित वर्ग के प्रतिनिधि का चुनाव करें। सिर्फ इतना ही नहीं तो जो दलित वर्गों से नहीं हैं, ऐसे व्यक्ति को भी दलित वर्ग के प्रतिनिधि के रूप में नियुक्त करने का अधिकार देने वाली अप्रत्याशित अनुशंसा भी साइमन कमीशन ने की है। हालांकि, यह आरक्षित उपाय होने के कारण इस पर सोच-विचार के लिए हमें ज्यादा समय खर्च करने की आवश्यकता नहीं है। किन्तु साइमन कमीशन की प्रमुख योजना भी मेरी राय में स्वीकारने योग्य नहीं है। उसके अनुसार दलित वर्ग के लिए आरक्षित पद रखते हुए संयुक्त चुनाव क्षेत्र द्वारा उनके प्रतिनिधियों का चुनाव होना है, अगर यह संभव हो पाता, तो अपनी वर्तमान स्थिति में इससे बहुत सुधार हो सकता था। लेकिन इसमें एक और बेढंगी शर्त रखी गई है कि प्रांत के गवर्नर से इस अर्थ का प्रमाण-पत्र प्राप्त किए बिना दलित वर्ग का कोई भी उम्मीदवार चुनाव नहीं लड़ सकता। यह पद्धति अस्वीकारणीय है। इसकी वजह यह है कि यह पद्धति फिलहाल नियुक्ति का जो तरीका अस्तित्व में है उससे यह प्रस्ताव बेहद मिलता-जुलता है कि दोनों में से

किसका चुनाव करें यह कहना मुश्किल है। और जिन चुनाव क्षेत्रों में उम्मीदवार की केवल एक ही जगह है वहां गवर्नर किसी एक को ही इस तरह का प्रमाण-पत्र देने वाले हैं। सो ऐसे चुनाव क्षेत्रों के बारे में चुनाव की यह पद्धति सीधी-सादी नियुक्ति की पद्धति ही साबित होती है। प्रमाणपत्र वाला यह नुस्खा वास्तव में किस तरह से काम करने वाला है इसके बारे में कुछ नहीं कहा जा सकता। साथ ही, प्रमाण-पत्र देने के लिए किन बातों पर गौर किया जाएगा, यह भी स्पष्ट नहीं है। साइमन कमीशन की सूचना बताती है कि गवर्नर दलित वर्ग के संगठनों से सलाह लेकर यह तय करें या अगर उन्हें योग्य लगे तो इस तरह की सलाह के बिना भी सर्टिफिकेट दें। इन दोनों में से किसी भी सूचना के लिए आप सहमति न दें। संगठनों की सलाह लेने का तरीका अगर लागू किया गया तो भले कितना भी अप्रिय क्यों न हो जनता अपने उम्मीदवार को स्वीकृति दिलाने के लिए केवल उसे समर्थन दिलाने के लिए कई जाली संगठन उठ खड़े होंगे। दूसरी पद्धति पर अगर अमल किया गया तो उसके परिणामस्वरूप गंदी लालफीताशाही पनपेगी और प्रमाण-पत्र देने की शक्ति मामलतदार या तहसीलदार के हाथ में होगी। क्योंकि गवर्नर को अगर कोई बौद्धिक नीति अपनानी होगी तो उसे अफसरों की सलाह के अनुसार ही प्रमाण-पत्र देना पड़ेगा। आप जानते ही हैं। कि तहसीलदार और मामलतदार लोग किस वर्ग के लोग हैं। दलित वर्ग के बारे में और दलितों में से पढ़े-लिखे लोगों के बारे में उनकी मानसिकता कैसी है, यह भी आप जानते ही हैं। इसीलिए ये लोग प्रमाण-पत्र के लिए किस तरह के लोगों की सिफारिश करेंगे, इसका अंदाजा आप लगा सकते हैं।

पीएम मोदी के दौर से पहले असम में गरमाया माहौल, ST दर्जे की मांग को लेकर 20,000 से ज़्यादा लोग सड़कों पर उतरे

तिनसुकिया की सड़कों पर उमड़ा 20,000 से ज़्यादा लोगों का हुजूम, मोरान समुदाय ने अनुसूचित जनजाति (ST) दर्जे और संवैधानिक सुरक्षा के लिए बुलंद की आवाज़।

गुवाहाटी: प्रधानमंत्री नरेंद्र मोदी के असम दौर से कुछ ही दिन पहले, बुधवार को तिनसुकिया में एक ज़बरदस्त विरोध प्रदर्शन देखने को मिला। मोरान समुदाय ने अपनी पुरानी मांग को दोहराते हुए अनुसूचित जनजाति (ST) का दर्जा और संविधान की छठी अनुसूची के तहत शामिल किए जाने के लिए अपनी आवाज़ बुलंद की। मोरान स्टूडेंट्स यूनियन के बैनर तले आयोजित इस प्रदर्शन में 20,000 से भी ज्यादा लोगों की भीड़

उमड़ी। यह विशाल रैली बोरगुरी के आईटीआई मैदान से शांतिपूर्ण ढंग से शुरू हुई, जहाँ प्रदर्शनकारियों ने अपनी मांगों को लेकर तख्तायें ले रखी थीं और नारे लगा रहे थे।

इस मौके पर भीड़ को संबोधित करते हुए मोरान स्टूडेंट्स यूनियन के अध्यक्ष पालिंद्र बोराह और महासचिव जयकांत मोरान ने कहा कि मोरान समुदाय असम के सबसे पुराने

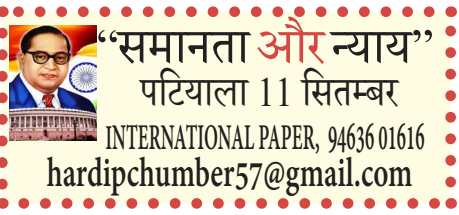
स्वदेशी समुदायों में से एक है और वह अपने अधिकारों की मान्यता और सुरक्षा चाहता है। उन्होंने अपनी भूमि, पहचान और संस्कृति के संरक्षण को लेकर गहरी चिंता व्यक्त की और इस बात पर जोर दिया कि उनके अस्तित्व और सम्मान के लिए संवैधानिक सुरक्षा बेहद आवश्यक है।

छात्र संघ के नेताओं ने यह भी स्पष्ट किया कि जब तक सरकार उनकी मांगों पर

कोई ठोस कदम नहीं उठाती, उनका यह आंदोलन अलग-अलग चरणों में जारी रहेगा। उन्होंने अधिकारियों से बातचीत का रास्ता खोलने और एक रचनात्मक समाधान खोजने का आग्रह करते हुए दोहराया कि उनका यह आंदोलन पूरी तरह से लोकतांत्रिक और शांतिपूर्ण तरीकों पर आधारित है।

जानकारों का मानना है कि ऊपरी असम में इस बड़े पैमाने पर हुई लामबंदी यह दर्शाती है कि समुदाय अपनी मांगों को लेकर कितना गंभीर है। यह प्रदर्शन संवैधानिक ढांचे के भीतर मान्यता और सुरक्षा हासिल करने के उनके दृढ़ संकल्प को भी उजागर करता है।

ਗੋਬਰਹਾ—ਅਛੂਤ ਮਜਦਰਾਂ ਦੀ ਮਜਦੂਰੀ, ਜੋ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੇ ਗੋਬਰ ਸੇ ਨਿਕਲੀ! ਬਾਬਾ ਸਾਹਬ ਨੇ ਬਤਾਇਆ ਕਿਸੇ ਹੱਦ ਤੱਕ ਥਾਂ ਗਾਂਵਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਤਿਵਾਦ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਦਲਿਤ ਮਜਦੂਰਾਂ ਦੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੇ ਕੰਮ ਦੇ ਲਈ “ਗੋਬਰਹਾ” ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਥਾਂ, ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ “ਗੋਬਰ ਦਾ ਅਨਾਜ”

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ- ਜ਼ਰਾ ਕਲਪਨਾ ਕੀਜ਼ਿਏ, ਇੱਕ ਗਰੀਬ ਮਜਦੂਰ, ਜਿਸਨੇ ਦਿਨਭਰ ਤਪਤੀ ਧੂਪ ਵਿੱਚ ਹਾਡੁਤੋਡ ਮੇਹਨਤ ਕੀ ਹੈ- ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪਸੀਨਾ ਬਹਾਇਆ, ਫਸਲ ਕਾਟੀ, ਅਨਾਜ ਦੀ ਭ੍ਰਸ਼ੇ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਕਰਨੇ ਦੇ ਲਈ ਬੈਲਾਂ ਦੀ ਹਾਂਕਾਂ। ਉਸਦੀ ਪੀੜ ਝੁਕ ਗਈ, ਹੱਥੇਲੀਆਂ ਢਿੱਲ ਗਈਆਂ, ਲੇਕਿਨ ਉਸਦੀ ਆਂਖਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਛੋਟੀ-ਸੀ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਅੱਜ ਉਸੇ ਅਪਣੀ ਮੇਹਨਤ ਦਾ ਕੁਝ ਉਚਿਤ ਫਲ ਮਿਲੇਗਾ। ਥਕਾ-ਹਾਰਾ, ਵੱਧ ਅਪਣੇ ਮਾਲਿਕ ਦੇ ਸਾਮਣੇ ਅਪਣੀ ਮਜਦੂਰੀ ਮਾਂਗਣੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਯਹ ਸੋਚਕਰ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਅੱਜ ਉਸਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪੈਟ ਭਰ ਖਾਨਾ ਨਜ਼ੀਬ ਹੋਵੇਗਾ। ਲੇਕਿਨ ਮਾਲਿਕ ਉਸੇ ਕੁਝ ਦੇਂਦਾ ਹੈ?

ਨਾ ਪੈਸੇ, ਨਾ ਸਾਫ-ਸੁਥਰਾ ਅਨਾਜ, ਬਲਕਿ ਇੱਕ ਝੋਲੀ ਭਰ ਗੋਬਰਹਾ—ਵਹੀ ਅਨਾਜ, ਜੋ ਬੈਲਾਂ ਦੇ ਗੋਬਰ ਤੋਂ ਢਾਨਕਰ ਨਿਕਾਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਵਹੀ ਢਾਨੇ, ਜੋ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੇ ਪੈਟ ਤੋਂ ਹੋਕਰ ਆਇਆ, ਅੱਜ ਮਜਦੂਰ ਦੀ ਝੋਲੀ ਵਿੱਚ ਡਾਲ ਦਿੱਤਾ ਗਇਆ, ਤਾਕਿ ਵਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਟੇ ਵਿੱਚ ਪੀਸਕਰ ਅਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਲਈ ਰੋਟੀ ਬਣਾਏ। ਯਹ ਕਹਾਣੀ ਗੋਬਰਹਾ ਦੀ ਹੈ—ਇੱਕ ਏਸੀ ਪ੍ਰਥਾ, ਜੋ ਅਛੂਤਾਂ ਦੀ ਅਮਾਨਵੀਯਤਾ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਸਾਮਾਜਿਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਕ੍ਰੂਰਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ, ਜੈਸਾ ਕਿ ਡਾ. ਬੀ.ਆਰ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਅਪਣੀ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਯਹ ਇੱਕ ਏਸੀ ਸੱਚਾਈ ਹੈ, ਜੋ ਦਿਲ ਦੀ ਝਲਕਝਲਕ ਦੇਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਉਸ ਉਤਪੰਨ ਦੀ ਗਹਰਾਈ ਤੱਕ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਸੇ ਅਛੂਤਾਂ ਨੇ ਸਦੀਆਂ ਤੱਕ ਸਹਾਰਾ ਦਿੱਤਾ।

ਸਿਧਾਰਥ ਗੌਤਮ ਬੁੱਧ ਦੇ ਧਰਮ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਸਭ ਲਈ ਸੁੱਖ, ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਮਾਰਗ ਦੀਆਂ ਐਕਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿਸ਼ਵ ਸ਼ਾਂਤੀ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ

“ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ” ਪਟਿਆਲਾ -ਸਿਧਾਰਥ ਗੌਤਮ ਬੁੱਧ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਇਹ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਸਮੁੱਚੇ ਮੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਸੁੱਖ, ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਮਾਰਗ ਰਾਹ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਮੁੱਢਲੇ ਪੰਜ ‘ਪੰਚਸ਼ੀਲ’ ਸਿਧਾਂਤ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਅਪਣਾ ਕੇ ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ‘ਮਨ ਦੀ ਸਮਾਧੀ’ ਲੱਗ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ:

1. **ਆਹਿੰਸਾ**- ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸਰੀਰਕ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾਂ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ, ਹਰ ਇੱਕ ਜੀਵਨ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਨਾ
2. **ਚੋਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ**- ਦੁਸਰਿਆਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨਾ
3. **ਵਿਬਚਾਰ ਨਾਂ ਕਰਨਾ**- ਕੋਈ ਜਿਨਸੀ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧ ਨਾਂ ਕਰਨਾ
4. **ਝੂਠ ਨਹੀਂ ਬੋਲਣਾ**- ਆਪਣੇ ਆਚਾਰ, ਵਿਚਾਰ, ਵਿਵਹਾਰ ਵਿੱਚ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਬਣੇ ਰਹਿਣਾ
5. **ਨਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ**- ਕੋਈ ਨਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ, ਮਨ ਦਾ ਦਸ਼ਾ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਗਾੜ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰੀ, ਮਨ ਸੁੱਧ ਰਖਣਾ ਅਤੇ ਸਾਫ਼ ਮਨ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਨਾ

ਆਪਣੇ ਵਾਲੀ ਕਟੌਰ ਵਾਸਤਵਿਕਤਾਵਾਂ ਦਾ ਮਾਰਮਿਕ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗੋਬਰਹਾ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਅਤੇ ਅਮਾਨਵੀਯਤਾ ਦੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪ੍ਰਤੀਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਭਰਦੀ ਹੈ। ਗੋਬਰਹਾ ਪ੍ਰਥਾ ਹਿੰਦੂ ਸਾਮਾਜਿਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਅੰਤਰ ਅਛੂਤਾਂ ਦੇ ਵਿਵਸਥਿਤ ਉਤਪੰਨ ਪਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਡਾਲਦੀ ਹੈ। ਯਹ ਬਤਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਯਹ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਪ੍ਰਥਾ ਅਛੂਤਾਂ ਦੇ ਆਰਥਿਕ, ਸਾਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਸਾਂਸਕ੍ਰਿਤਿਕ ਹਾਸਿਏ ਪਰ ਢਕੇਲਣੇ ਦੀ ਕਿਸੇ ਦਸ਼ਾਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਾਥਾਕਥਿਤ “ਗ੍ਰਾਮ ਗਣਰਾਜ” ਵਿੱਚ ਬਾਹਰੀ ਵਿਅਕਤਿ ਬਣਾਏ ਰਖਦੀ ਹੈ।

ਦੋ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡੇ ਥਾਂ ਗਾਂਵ

ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਤਤਕਾਲੀਨ ਭਾਰਤੀ ਗਾਂਵਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਭਾਜਿਤ ਸਮਾਜ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਰਣਿਤ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਦੋ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡੇ ਗਏ: ਸਪ੍ਰਸ਼ਯ (Touchable): ਉੱਚ ਜਾਤਿ ਦੇ ਹਿੰਦੂ, ਜੋ ਗਾਂਵ ਦੇ ਅੰਤਰ ਰਹਿੰਦੇ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਸਾਮਾਜਿਕ ਸ਼ਕਤਿ ਰਖਦੇ ਥੇ। ਅਸਪ੍ਰਸ਼ਯ (Untouchable): ਇੱਕ ਹਾਸਿਏ ਪਰ ਢਕੇਲਾ ਗਿਆ ਅਲਪਸੰਖਿਅਕ ਸਮੂਹ, ਜਿਸੇ ਗਾਂਵ ਦੇ ਬਾਹਰ ਅਲੱਗ ਬਸਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣੇ ਦੇ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਥਾਂ ਅਤੇ “ਵੰਸ਼ਾਨੁਗਤ ਬੰਧੁਆ” ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਥਾਂ।

ਸਪ੍ਰਸ਼ਯਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਇੱਕ ਕਟੌਰ ਨਿਯਮਾਵਲੀ ਅਛੂਤਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਹਰ ਪਹਲੂ ਦੀ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਦੀ ਥੀ, ਜੋ ਗਰਿਮਾਪੂਰਨ ਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਅਪਰਾਧ ਮਾਨਤੀ ਥੀ, ਜੈਸੇ: ਧਨ (ਜੈਸੇ, ਜ਼ਮੀਨ ਯਾਂ ਪਸ਼ੂ) ਅਰਜ਼ਿਤ ਕਰਨਾ। ਟਾਈਲਾਂ (ਖਪੈਲ) ਦੀ ਢਲਵਾਲੇ ਘਰ ਬਣਾਨਾ। ਸਾਫ਼ ਕਪੜੇ, ਜੂਤੇ, ਯਾਂ ਸੋਨੇ ਦੇ ਆਭੂਸ਼ਣ ਪਹਿਨਨਾ। ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸਮਾਨਜਨਕ ਨਾਮ ਦੇਣਾ ਯਾਂ ਸੁਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਭਾਸ਼ਾ ਬੋਲਨਾ। ਇਨ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਉਲੰਘਣ

ਸਾਮਾਜਿਕ ਬਹਿਸ਼ਕਾਰ ਤੋਂ ਲੇਕਰ ਹਿੰਸਾ ਤੱਕ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਅਮਾਨਤ ਕਰਦੀ ਥੀ, ਜਿਸੇ ਅਛੂਤਾਂ ਦੀ ਦਮਨ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੋਣਾ ਥਾਂ।

ਗੋਬਰਹਾ : ਅਮਾਨਵੀਯਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ

ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਛੂਤਾਂ ਦੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੇ ਕੰਮ ਦੇ ਲਈ “ਗੋਬਰਹਾ” ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਥਾਂ, ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ “ਗੋਬਰ ਦਾ ਅਨਾਜ”। ਫਸਲ ਕਟਾਈ ਦੇ ਮੌਸਮ (ਮਾਰਚ ਯਾਂ ਅਪ੍ਰੈਲ) ਵਿੱਚ, ਬੈਲ ਖਲਿਹਾਨ ਵਿੱਚ ਅਨਾਜ ਦੀ ਭ੍ਰਸ਼ੇ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਕਰਨੇ ਦੇ ਲਈ ਉਸ ਪਰ ਚਲਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਵੇ ਕੁਝ ਅਨਾਜ ਅਤੇ ਭ੍ਰਸ਼ਾ ਖਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੋਬਰ ਤੋਂ ਆਂਸ਼ਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਚਾ ਹੋਇਆ ਅਨਾਜ ਨਿਕਾਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਢਾਨਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਛੂਤ ਮਜਦੂਰਾਂ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਜਦੂਰੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਯੇ ਮਜਦੂਰ ਇਸ ਅਨਾਜ ਦੀ ਆਟੇ ਵਿੱਚ ਬਦਲਕਰ ਰੋਟੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਜਬੂਰੀ ਦਾ ਪਰਿਯੋਜਨ ਹੈ।

ਅੰਬੇਡਕਰਵਾਦੀ ਚਿੰਤਕ ਬਤਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਗੋਬਰਹਾ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਰੂਪ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਯਹ ਇੱਕ ਜਾਨਬੁਜ਼ਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਪਮਾਨ ਥਾਂ। ਯਹ ਅਛੂਤਾਂ ਦੀ ਸਮਾਨਜਨਕ ਸ਼ਰਮ ਅਤੇ ਭੋਜਨ ਤੋਂ ਵੰਚਿਤ ਕਰਨੇ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੁਆਰਾ ਟਿਆਗੇ ਗਏ ਅਵਸ਼ੇਸ਼ਾਂ ਪਰ ਜੀਵਿਤ ਰਹਿਣੇ ਦੇ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦਾ ਥਾਂ। ਅੰਬੇਡਕਰ ਦਾ ਇਸ ਪ੍ਰਥਾ ਦਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀਕਰਣ ਜਾਤਿ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਕ੍ਰੂਰਤਾ ਦੀ ਰੇਖਾੰਕਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਹਨਾਂ ਅਛੂਤਾਂ ਦੇ ਸ਼ਰਮ ਦੀ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੀਵਿਕਾ ਅਤੇ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਆਰਥਿਕ ਬਹਿਸ਼ਕਾਰ ਅਤੇ ਗੋਬਰਹਾ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ

ਕ੍ਰਿਸ਼-ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ, ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਿਕਾਨਾ ਹੱਕ ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਰਤਾ ਦੀ ਕੁੰਜੀ ਹੈ, ਲੇਕਿਨ ਅਛੂਤਾਂ ਦੀ ਇਸੇ ਵਿਵਸਥਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੰਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਥਾਂ: ਵਿੱਤੀ ਬਾਧਾਏ: ਅਧਿਕਾਂਸ਼ ਦੇ ਪਾਸ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦਣੇ ਦੇ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਥੇ। ਸਾਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਤੀਰੋਧ: ਉੱਚ ਜਾਤਿ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਅਛੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦਣੇ ਦੇ ਪ੍ਰਯਾਸਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਥੇ, ਇਸੇ ਅਪਣੀ ਸ਼੍ਰੇਣਤਾ ਦੇ ਲਈ ਚੁਨੌਤੀ ਮਾਨਣੇ ਅਤੇ ਅਕਸਰ ਏਸੇ “ਸਾਹਸ” ਦੀ ਦੰਡਿਤ ਕਰਦੇ ਥੇ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਬਾਧਾਏ: ਪੰਜਾਬ ਜੈਸੇ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਭੂਮਿ ਹਸਤਾਂਤਰਣ ਅਧਿਨਿਯਮ ਜੈਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਛੂਤਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦਣੇ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੋਕਦੇ ਥੇ। ਪਰਿਯੋਜਨਮਵਰਤ, ਅਛੂਤ ਭੂਮਿਹੀਨ ਮਜਦੂਰ ਬਣਨੇ ਦੀ ਮਜਬੂਰੀ ਥੇ, ਜੋ ਸਪ੍ਰਸ਼ਯ ਕਿਸਾਨਾਂ ਪਰ ਕੰਮ ਦੇ ਲਈ ਨਿਰਭਰ ਥੇ। ਸੌਦਾਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤਿ ਦੇ ਅਭਾਵ ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯੰਤ੍ਰਣ ਮਜਦੂਰੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨੀ ਪੜਦੀ ਥੀ— ਅਕਸਰ ਗੋਬਰਹਾ ਜੈਸੇ ਵਸਤੂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ—ਯਾਂ ਭੁਖਮਰੀ ਅਤੇ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਸਾਮਨਾ ਕਰਨਾ ਪੜਦਾ ਥਾਂ। ਗੋਬਰਹਾ ਅਛੂਤਾਂ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ: ਯਹ ਮੂਲਿਕ ਮਜਦੂਰੀ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੇ ਕਚਰੇ ਦਾ ਉਪ-ਉਤਪਾਦ ਥਾਂ, ਜੋ ਸਪ੍ਰਸ਼ਯਾਂ ਦੇ ਅਛੂਤ ਸ਼ਰਮ ਦੇ ਪ੍ਰਤਿ ਤਿਰਸਕਾਰ ਦੀ ਦਸ਼ਾਤਾ ਹੈ। ਗੋਬਰ ਤੋਂ ਅਨਾਜ ਨਿਕਾਲਣੇ, ਢਾਨਣੇ ਅਤੇ ਭੋਜਨ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਯਾ ਸ਼ਰਮਸਾਧੀ ਅਤੇ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਹੈ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੀਨਤਾ ਦੀ ਅਤੇ ਗਹਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਜੈਸੇ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਯਹ ਪ੍ਰਥਾ ਉਚਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਇਨਕਾਰ ਦੀ ਦਸ਼ਾਤੀ ਥੀ, ਜੋ ਅਛੂਤਾਂ ਦੀ ਮਾਨਵੀਯ ਗਰਿਮਾ ਦੇ ਹਾਸਿਏ ਪਰ ਜੀਵਿਤ ਰਹਿਣੇ ਦੇ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦੀ ਥੀ।

ਭੋਜਨ ਦੇ ਲਈ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਨੇ ਕੀਤਾ ਅਪਮਾਨ, ਫਿਰ ਸੜਕ ਪਰ ਕੁੱਤਾਂ ਦੇ ਸਾਥ ਖਾਨਾ...ਜਾਨੀਏ ਕਾਸ਼ੀ ਦੀ ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੇ ਕਿਸੇ ਬਣਾਇਆ ਇੱਕ ਯੁਵਕ ਦੀ ਦਲਿਤ-ਬਹੁਜਨਾਂ ਦਾ ਮਸੀਹਾ! 17 ਸਿਤੰਬਰ ਜਯੰਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼: ਵਾਰਾਣਸੀ ਵਿੱਚ ਏਸਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਜਿਸਨੇ ਸੁਲਗਾਈ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਚਿੰਗਾਰੀ? ਜਾਨੀਏ ਪੇਰਿਯਾਰ ਤੋਂ ਜੁੜੀ ਕਮ ਜਾਨੀਆਂ

17 ਸਿਤੰਬਰ, 1879 ਵਿੱਚ ਜੰਮੇ ਈ.ਵੀ. ਰਾਮਾਸਾਮੀ ‘ਪੇਰਿਯਾਰ’ ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਇੱਕ ਤਾਰਕਿਕ ਵਿਚਾਰਕ, ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰਕ ਅਤੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦ ਦੇ ਕੜ੍ਹੇ ਵਿਰੋਧੀ ਦੇ ਤੌਰ ਪਰ ਜਾਨੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ‘ਆਧੁਨਿਕ ਯੁਗ ਦਾ ਮਸੀਹਾ’ ਅਤੇ ‘ਦੱਖਿਣ-ਪੂਰਬੀ ਏਸ਼ੀਆ ਦਾ ਸੁਕਰਾਤ’ ਕਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਲੇਕਿਨ ਇਸ ਮਹਾਨ ਵਿਚਾਰਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰਕ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜੋ ਆਗ ਜਲੀਂ, ਉਸਦੀ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਵਜ੍ਹਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ‘ਪਵਿਤ੍ਰ ਸ਼ਹਰ’ ਕਾਸ਼ੀ (ਵਾਰਾਣਸੀ) ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਇੱਕ ਦਰਦਨਾਕ ਵਾਕਿਆ ਹੈ। ਓ ਘਟਨਾ ਜਦ ਇੱਕ ਯੁਵਕ ਦੀ ਭ੍ਰੇਖੇ ਪੈਟ ਸੜਕ ਪਰ ਕੁੱਤਾਂ ਦੇ ਸਾਥ ਖਾਨਾ ਖਾਣੇ ਦੀ ਮਜਬੂਰੀ ਹੋਣਾ ਪੜ੍ਹਾ, ਸਿਰਫ਼ ਇਸਲਈ ਕਿਉਂਕਿ ਵਹ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨਹੀਂ ਥਾਂ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂ ਦੇਵੀ-ਦੇਵਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਜਾਤਿ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਪ੍ਰਤਿ ਗਹਰੀ ਨਫਰਤ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

ਕਾਸ਼ੀ ਦੀ ਓ ਦਰਦਨਾਕ ਘਟਨਾ ਜਿਸਨੇ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਇੱਕ ਯੁਵਕ ਦਾ ਜੀਵਨ

ਸਾਲ 1904- ਉਸ ਮਹੀਨੇ 25 ਸਾਲਾ ਯੁਵਾ ਰਾਮਾਸਾਮੀ ਧਾਰਮਿਕ ਆਸਥਾ ਅਤੇ ਥੀਰਥਯਾਤ੍ਰਾ ਦੇ ਭਾਵ ਤੋਂ ਕਾਸ਼ੀ ਪਹੁੰਚੇ। ਲੇਕਿਨ ਜਲਦ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਸਥਾ ਦੀ ਇੱਕ ਏਸਾ ਝਟਕਾ ਲੱਗਾ, ਜਿਸਦੀ ਕਲਪਨਾ ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਥੀ। ਭ੍ਰੇਖ ਲੱਗਣੇ ਪਰ ਵਹ ਇੱਕ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਵਿੱਚ ਭੋਜਨ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚੇ। ਲੇਕਿਨ ਵਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਫਤ ਵਿੱਚ ਭੋਜਨ ਕਰਨੇ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਕਾਰਣ? ਵਹ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨਹੀਂ ਥੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਤਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਯਹ ਸੁਵਿਧਾ ਸਿਰਫ਼ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਦੇ ਲਈ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਸਭੀ ਜਾਤਿਆਂ ਇਸੇ ਵੰਚਿਤ ਹਨ। ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਭ੍ਰੇਖੇ ਪੇਰਿਯਾਰ ਨੇ ਇੱਕ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਦਾ ਵੇਸ਼ ਧਾਰਣ ਕੀਤਾ। ਕੰਧੇ ਪਰ ਜਨੇਊ ਡਾਲਾ ਅਤੇ ਦੋਬਾਰਾ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਵਿੱਚ ਘੁਸਣੇ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਲੇਕਿਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਧੋਖਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਦੁਆਰਪਾਲ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਹਿਚਾਨ ਲਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਨੇ ਤੋਂ ਰੋਕਾ, ਬਲਕਿ ਬੇਰਹਮੀ ਤੋਂ ਸੜਕ ਪਰ ਢਕੇਲ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਵਕਤ ਤੱਕ ਅੰਤਰ ਭੋਜਨ ਸਮਾਪਤ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਥਾਂ ਅਤੇ ਜੂਟਨ ਤੋਂ ਭਰੀ ਪੱਤਲੀਂ ਸੜਕ ਪਰ ਫੌਂਕੀ ਜਾ ਰਹੀ ਥੀ। ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਭ੍ਰੇਖ ਤੋਂ ਤੜਪ ਰਹੇ ਯੁਵਾ ਰਾਮਾਸਾਮੀ ਮਜਬੂਰ ਹੋ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੱਤਲੀਂ ਵਿੱਚ ਬਚਾ-ਖੁਚਾ ਖਾਨਾ ਖਾਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹੈਰਾਨ ਕਰਨੇ ਵਾਲੀ ਬਾਤ ਯੇ ਥੀ ਕਿ ਉਸ ਵਕਤ ਵਹਾਂ ਕੁੱਤੇ ਅਤੇ ਅੰਧੇ ਪੱਤਲੀਂ ਵਿੱਚ ਖਾਨਾ ਖਾ ਰਹੇ ਥੇ। ਇੱਕ ਇੰਸਾਨ ਦੀ ਅਪਣੀ ਭ੍ਰੇਖ ਮਿਟਾਣੇ ਦੇ ਲਈ ਕੁੱਤਾਂ ਦੇ ਸਾਥ ਖਾਨਾ ਖਾਨਾ ਪੜ੍ਹਾ। ਦਿਵਾਰ ਪਰ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੇ ਖੋਲਾ ਰਾਜ, ਉਥੇ ਗੰਭੀਰ ਸਵਾਲ ਖਾਨਾ ਖਾਣੇ ਸਮੇਂ ਹੀ ਪੇਰਿਯਾਰ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਦੀ ਦਿਵਾਰ ਪਰ ਲੱਗੇ ਇੱਕ ਬੋਰਡ ਪਰ ਪੜ੍ਹੀ। ਉਸ ਵਿੱਚ ਲਿਖਾ ਥਾਂ - “ਉੱਚ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਖਾਸਤੌਰ ਪਰ ਸਰਵੋੱਚ ਵਰਣ ਯਾਨੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਦੇ ਲਈ ਹੈ। ਇਸ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਤਮਿਲਨਾਡੁ ਦੇ ਇੱਕ ਅਮੀਰ ਟ੍ਰੇਡਿੰਗ ਬਿਜਨਸਮੈਨ ਨੇ ਕਰਵਾਇਆ ਥਾਂ।”

ਯੇ ਪੜ੍ਹਕਰ ਯੁਵਾ ਰਾਮਾਸਾਮੀ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਤੂਫਾਨ ਆ ਗਿਆ। ਕਈ ਸਵਾਲ ਉਥੇ:

“ਜਦ ਯਹ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਇੱਕ ਟ੍ਰੇਡਿੰਗ ਬਿਜਨਸਮੈਨ ਦੀ ਬਨਵਾਈ ਹੋਈ ਹੈ, ਓ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਅਨੰਧ ਟ੍ਰੇਡਿੰਗਾਂ ਦੀ ਯਹਾਂ ਭੋਜਨ ਕਰਨੇ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਰੋਕ ਸਕਦੇ ਹਨ?”

“ਆਖਿਰ ਕਿਉਂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਕਰਕੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵੇ ਟ੍ਰੇਡਿੰਗ ਸਮੇਤ ਅਨੰਧ ਸਮੁਦਾਇਆਂ ਦੀ ਭ੍ਰੇਖ ਮਾਰਨੇ ਤੱਕ ਵਿੱਚ ਗੁਰੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ?”

“ਕਿਉਂ ਯਹ ਜਾਤਿ-ਵਿਵਸਥਾ ਲੋਗਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਤੱਕ ਲੈ ਲੇਂਦੀ ਹੈ?”

ਇਨ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇ। ਕਾਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਤੋਂ ਹੋਇਆ ਅਪਮਾਨ ਨੇ ਪੇਰਿਯਾਰ ਦੇ ਹੁਦਯ ਵਿੱਚ ਗਹਰੇ ਜਖਮ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਆਰਥ ਨਸ਼ਟ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਸੰਖਿਅਕ ਦੇਵੀ-ਦੇਵਤਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤਿ ਗਹਰੀ ਧ੍ਰੁਣਾ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਾਸ਼ੀ ਦੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸਰਵਾਧਿਕ ਪਵਿਤ੍ਰ ਸ਼ਹਰ ਮਾਨਣੇ ਹਨ, ਲੇਕਿਨ ਪੇਰਿਯਾਰ ਨੇ ਵਹਾਂ ਅਨੰਧਿਕ ਗਤਿਵਿਧੀਆਂ, ਵੇਸ਼ਯਾਵ੍ਰਤਿ, ਧੋਖਾਧੜੀ, ਲੂਟ ਅਤੇ ਭੀਖ ਮਾਂਗਣੇ ਜੈਸੀ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ

ਦੇਖੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਤਾਥਾਕਥਿਤ ਪਵਿਤ੍ਰ ਸ਼ਹਰ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੋਹਭੰਗ ਹੋ ਗਿਆ। ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਦ ਵਿੱਚ ਦੋਬਾਰਾ ਗ੍ਰਹਸਥ ਜੀਵਨ ਦੀ ਅਤੇ ਲੈਟ ਆਇਆ। ਰਾਮਾਯਣ ਦੀ ਮੂਲ ਅਨੰਤਰਵਸਤੂ ਦੀ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨੇ ਦੇ ਲਈ ਪੇਰਿਯਾਰ ਨੇ ‘ਵਾਲਮੀਕਿ ਰਾਮਾਯਣ’ ਦੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਨੁਵਾਦਾਂ ਸਹਿਤ ‘ਕੰਬ ਰਾਮਾਯਣ’, ‘ਰਾਮਚਰਿਤਮਾਨਸ’, ‘ਬੌਧ ਰਾਮਾਯਣ’, ‘ਜੈਨ ਰਾਮਾਯਣ’ ਆਦਿ ਦਾ ਗਹਨ ਅਧਿਯਯਨ ਕੀਤਾ। ਕਰੀਬ ਚਾਲੀਸ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਯਯਨ ਦੇ ਬਾਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਮਿਲ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ‘ਰਾਮਾਯਣ ਪਾਦੀਰੰਗਲ’ ਲਿਖੀ, ਜਿਸਦਾ ਹਿੰਦੀ ਅਨੁਵਾਦ ‘ਸੱਚੀ ਰਾਮਾਯਣ’ ਦੇ ਨਾਮ ਤੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਇਆ।

ਸਫਲ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਕਿਸੇ ਬਣਾ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ

ਭੋਡ ਵਾਪਸ ਪਹੁੰਚਣੇ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਅਪਣਾ ਪੂਰਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਪਣੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਬਿਜਨਸ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਠਾ ਦਾ ਨਾਮ ਰੱਖਾ ‘ਈ.ਵੀ. ਰਾਮਾਸਾਮੀ ਨਾਥਕਰ ਮੰਡੀ’। ਵੇ ਇੱਕ ਸਫਲ ਉਯੋਗਪਤਿ ਥੇ, ਲੇਕਿਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਨ ਸਮਾਜਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਲੱਗਦਾ ਥਾਂ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਭੋਡ ਵਿੱਚ ਪਲੇਗ ਦੀ ਘਾਤਕ ਬੀਮਾਰੀ ਫੈਲੀ। ਸੈਂਕੜਿਆਂ ਲੋਗ ਮਾਰੇ ਗਏ ਅਤੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਗ ਅਪਣੀ ਜਾਨ ਬਚਾਣੇ ਦੇ ਲਈ ਵਹਾਂ ਤੋਂ ਭਾਗ ਖੜੇ ਹੋਏ। ਲੇਕਿਨ, ਪੇਰਿਯਾਰ ਨੇ ਅਨੰਧ ਅਮੀਰ ਬਿਜਨਸਮੈਨਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ਹਰ ਨਹੀਂ ਛੋਡਾ। ਪਲੇਗ ਦੇ ਸੰਕ੍ਰਮਣ ਤੋਂ ਭਯੰਕਰ ਹੋਕਰ ਸਨਾਨਾਂ ਅਤੇ ਕਰੀਬੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਟਿਆਗ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸ਼ਵਾਂ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖੁਦ ਸਮਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤਾ। ਭੋਡ ਦੇ ‘ਬਾਜ਼ਾਰ ਸਟ੍ਰੀਟ’ ਦੇ ਬਿਜਨਸਮੈਨਾਂ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਬਰਦਸਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਥਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਪਣੀ ਨਿਸ਼ਕਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਸਹੀ ਨਿਰਣਯ ਲੈਣੇ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਕਈ ਵਿਵਾਦ ਸੁਲਝਾਏ। ਅਪਣੀ ਯੁਵਾਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਵੇ ਤਮਿਲ ਵਿਦਵਾਨ, ਪੰਡਿਤ ਸ਼ਿਰੋਮਣਿ ਅਯੋਥੀ ਥਾਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਥੇ, ਜੋ ਜਾਤਿ-ਵਿਵਸਥਾ ਅਤੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦੀ ਹਿੰਦੂ-ਧਰਮ ਦੀ ਜਮਕਰ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਦੇ ਥੇ।

‘ਸੱਚੀ ਰਾਮਾਯਣ’ ਅਤੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦ ਪਰ ਪ੍ਰਫਾਰ

ਪੇਰਿਯਾਰ ਦਾ ਮਾਨਨਾ ਥਾਂ ਕਿ ਹਿੰਦੂ-ਧਰਮ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਸ਼ਾਮਲ ਜਾਤਿ-ਵਿਵਸਥਾ ਖਾਸਤੌਰ ਪਰ ਟ੍ਰੇਡਿੰਗ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨੇ ਦੇ ਲਈ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇੰਜਾਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਾਮਾਯਣ ਦੀ ਧਾਰਮਿਕ ਕਿਤਾਬ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਇੱਕ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪੁਸਤਕ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਹਨਾ ਥਾਂ ਕਿ ਰਾਮਾਯਣ ਦੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਨੇ ਦੱਖਿਣਵਾਸੀਆਂ (ਟ੍ਰੇਡਿੰਗਾਂ) ਪਰ ਉੱਤਰ ਦੇ ਆਰੀਆਂ ਦੀ ਵਿਜਯ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂਤਵ ਦੀ ਜਾਯਜ ਠਹਰਾਣੇ ਦੇ ਲਈ ਲਿਖੀ। ਯਹ ਗੈਰ-ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਪਰ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਅਤੇ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਪਰ ਪੁਰੁਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਅਤੇ ਉਪਕਰਣ ਹੈ। ਰਾਮਾਯਣ ਦੀ ਮੂਲ ਅਨੰਤਰਵਸਤੂ ਦੀ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨੇ ਦੇ ਲਈ ਪੇਰਿਯਾਰ ਨੇ ‘ਵਾਲਮੀਕਿ ਰਾਮਾਯਣ’ ਦੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਨੁਵਾਦਾਂ ਸਹਿਤ ‘ਕੰਬ ਰਾਮਾਯਣ’, ‘ਰਾਮਚਰਿਤਮਾਨਸ’, ‘ਬੌਧ ਰਾਮਾਯਣ’, ‘ਜੈਨ ਰਾਮਾਯਣ’ ਆਦਿ ਦਾ ਗਹਨ ਅਧਿਯਯਨ ਕੀਤਾ। ਕਰੀਬ ਚਾਲੀਸ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਯਯਨ ਦੇ ਬਾਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਮਿਲ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ‘ਰਾਮਾਯਣ ਪਾਦੀਰੰਗਲ’ ਲਿਖੀ, ਜਿਸਦਾ ਹਿੰਦੀ ਅਨੁਵਾਦ ‘ਸੱਚੀ ਰਾਮਾਯਣ’ ਦੇ ਨਾਮ ਤੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਇਆ।

ਪੇਰਿਯਾਰ ਦੀ ਵਿਸ਼ਿਸ਼ਟ ਤਰਕਪੜ੍ਹਤੀ ਅਤੇ ਸਾਮਾਜਿਕ ਯੋਗਦਾਨ ਦੀ ਦੇਖਣੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ‘ਆਧੁਨਿਕ ਯੁਗ ਦਾ ਮਸੀਹਾ’, ‘ਦੱਖਿਣ-ਪੂਰਬੀ ਏਸ਼ੀਆ ਦਾ ਸੁਕਰਾਤ’, ‘ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰਵਾਦੀ ਆਨੰਦੋਲਨਾਂ ਦਾ ਪਿਤਾਮਹ’ ਤਾਥਾ ‘ਅਜ਼ਾਨਤਾ, ਅਨੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਰੂਧਿਵਾਦ ਅਤੇ ਨਿਰਰਥਕ ਰੀਤਿ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਦਾ ਕੜ੍ਹਾ ਦੁਸ਼ਮਣ’ ਕਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਲਟੇਰ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ, ਚਿੰਤਕ, ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਵਕਤਾ ਮਾਨਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 24 ਦਿਸੰਬਰ, 1973 ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਧਨ ਹੋ ਗਈ, ਲੇਕਿਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅੱਜ ਅਤੇ ਕਰੋੜਾਂ ਲੋਗਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਾਸ਼ੀ ਦੀ ਵਹ ਘਟਨਾ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਪੇਰਿਯਾਰ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਟਰੀਨਿੰਗ ਪ੍ਰਾਇੰਟ ਸਾਬਿਤ ਹੋਈ, ਬਲਕਿ ਇਸਨੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਾਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਤਾਰਕਿਕਤਾ ਦੀ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਲਹਰ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ। ਸਿਤੰਬਰ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਨਮ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਕਰਨਾ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।